

Srečke gasilske loterije so po 10 din.
Kupujte jih in ponudite jih prijateljem!

Ciril in Metod

sveta brata, ki sta Slované zbudila in Jugoslovane predramila in nam Slovencem pot v narodno življenje pokazala. — Blagovestnika, ki sta nam prva v naši besedi o Luči in odrešenju povedala in ki sta nam Pismo dala za sto in tisočletja. — Stoletja pozabljena sta našim dedom in očetom na pot svetila, po kateri so hodili v trpljenju, tavajoč do velikega dogodka, ko smo si svojo domovino zaslužili.

Svojo domovino smo si zaslužili? — Svojo domovino imamo, v njenem zavetju živimo, njen kruh jemo.

Mnogo jih je, ki jim Previdnost take sreče ni naklonila. O, vsi tisti si bodo domovino zaslužili s trpljenjem. Oni v svojem hrepenenju gledajo našo domovino. Oni bi radi to našo domovino ljubili, pa je ne smejo. Čistejša bi njihova ljubezen bila ko naša in neomajna, ker bi iz trpljenja izvirala.

Mi smo si pa prelahko svojo domovino zaslužili. Pozabljamo, da nam je bila dana kot sad tisočletnih sanj in želj. Trpljenja ne poznamo svojih očetov in dedov in ne vemo ga ceniti. Mi strašnih krivic in nikdar dobljenih pravic polnega trdega boja nočemo poznati. Naš današnji rod si domovine ni zaslužil v boju in ceniti je ne zna, ta rod, ki še v svojih mladih letih živi in tudi oni že v zrelem življenju

V svetih Blagovestnikih se svojega narodnega življenja za tisoč dve sto let spominjamo. Da na njun praznik doumeti poskušamo veličino žrtev svojih očetov in dedov! Da današnji rod na dolžnosti opozorimo do domovine in naroda!

Dobra nam je mati domovina, bodimo ji sinovi v boju za obstanek in napredek! Vojaki bodimo, prepričani in zvesti! Ni zvest vojak, ki bi dvomil. Naženimo dvome in dvomljivcem vero in pogum dajmo! Kdor dvomi, ni vreden domovine!

Na praznik bratov blagovestnikov Cirila in Metoda: kresovi po naših hribih naj gorijo tudi v naših srcih iz velike domovinske ljubezni! Da bomo vredni domovine!

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Seja uprave Gasilske zveze je bila 23. in 24. maja v Beogradu in so ji prisostvovali vsi člani.

Odbor, ki je pripravil *predloge za spremembo zakona o organizaciji gasilstva*, je podal obširno poročilo. Predloženi predlogi so bili soglasno sprejeti ter bodo predloženi ministrstvu za telesno vzgojo, naj jih uporabi v smislu pooblastila v § 111. finančnega zakona za l. 1939/40. — (Predlogi v bistvu sedanjega načina organizacije gasilstva v Jugoslaviji ne spreminjajo in bi po njih ostalo v splošnem vse kakor je sedaj. Bistvenejše spremembe so morda v tem, da bi zajednice po teh predlogih opravljale nekatere posle, ki jih sedaj opravlja zveza, zveza sama bi pa v organizatornem in administrativnem pogledu ostala le reprezentančna, v tehničnem pogledu pa še vnaprej naredbodajno oblastvo. Poleg tega vsebujejo sklepi zveze predloge glede boljšega gmotnega vzdrževanja gasilskih edinic in pa glede skrbi za napredek gasilstva sploh. — Ko bo prilika, bomo o predlogih obširneje poročali. — Opomba uredništva.)

Vadnik za orodje je proučil tehnični odbor zvezine uprave in ga predložil za sejo. Zvezina uprava je vadnik v načelu odobrila, pooblastila pa je svoj tehnični odbor, da ga končno popravi in dopolni, nakar naj se natisne. (Tudi o vadniku bomo o priliki posebej poročali. Danes pa že lahko rečemo, da bo ta vadnik izpolnil občutno vrzel, ki jo imamo v naših učnih knjigah in pripomočkih in da se bo po njem naše gasilstvo moglo prav dobro izpopolnjevati. — Opomba uredništva.)

Predpisi za izdelovanje ter prodajo gasilskih motornih brizgaln in čelad so nam bili zelo potrebni. Tehnični odbor zvezine uprave je obojne predpise pripravil in jih predložil upravi. Tudi te predloge je uprava v načelu osvojila, dala pa je tehničnemu odboru pooblastilo, da jih pred objavo še popravi in, če je potrebno, dopolni.

Revizijski odbor je pregledal denarno poslovanje zveze in je predložil svoje poročilo. Zvezina uprava je poročilo odobrila ter dala razrešnico starešinstvu za preteklo poslovno leto.

Zvezin proračun, ki ga je predložilo starešinstvo, izkazuje za to poslovno leto 1,721.414 din dohodkov in ravno toliko izdatkov. Uprava je proračun sprejela.

Uprava je odlikovala z zvezinim križcem 1. stopnje bivše starešine zveze, in sicer: Georgijeviča Radoslava, Andraševića Vlada, dr. Markoviča Petra, dr. Matiča Milana in Žagarja Stanka. Istotako je bil odlikovan s križcem 1. stopnje starešina vseslovske gasilske zveze in starešina Gasilske zajednice dravske banovine dr. Kodre Anton.

Seja zvezinega starešinstva 22. in 23. maja. — Pregledani in odbrani so bili predlogi za sejo zvezine uprave glede spremembe zakona, o vadniku za orodje in tehničnih predpisih za izdelovanje in prodajanje gasilskih motornih brizgaln in čelad. — Za kongres mednarodnega gasilskega odbora je bil določen delegat. — Glede kreditov ministrstva za telesno vzgojo, ki so namenjeni za podporo čet, je bil sprejet predlog, naj se sredstva dajo zajednicam po številu gasilskih čet in naj jih zajednice razdelijo.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice

Takse na vloge. Ministrstvo za finance je po dravskem finančnem ravnateljstvu ponovno objavilo svoje pojasnilo glede plačevanja taks na vloge, ki jih gasilske edinice predlagajo državnim oblastvom. Po tem pojasnilu so oproščene taks samo vloge, ki jih gasilske edinice vlagajo v javnem interesu in po poslih svoje službe, ki jim je predpisana z zakonom o organizaciji gasilstva od 25. 7. 1933. Za vse druge vloge morajo tudi gasilske edinice plačati takso.

Veselične takse. Dravsko finančno ravnateljstvo v Ljubljani, odsek za trošarino in takse, je s svojim pismom št. 11.286-V ex 1939 od 22. maja 1939 dalo glede prostosti veseličnih taks sledeče pojasnilo gasilski zajednici:

»Na Vaš dopis od 19. V. 1939 št. 2602 Vam glede taksne prostosti po t. p. 1 dostavljamo prepis tuk. št. 6080/1 iz l. 1938, ki obravnava v Vašem dopisu citirano pojasnilo (ne razpis) min. financ br. 75.898/38.

Kar se tiče taksne prostosti za koncerte, zabava, gled. igre itd. se Vam daje sledeče pojasnilo:

Gasilska društva so do 20. II. 1934 plačevala za vse svoje prireditve, tudi če so bile združene s plesom, samo 10% veselično takso, dočim so ostali prireditelji za svoje prireditve po t. 1 tp. 99 a, če so bile združene s plesom, plačevali 20%. Z dne 20. II. 1934 je bila 10% veselična taksa sploh ukinjena in morajo do tega dne naprej tudi gasilska društva plačevati 20% veselično takso. S § 20 t. 19 fin. zak. za l. 1937 (1938) je bil h točki 1 tar. post. 99 a taks. zakona dodan sledeči novi odstavek (kot drugi odstavek točke 1): »Za javne vaje in tekme viteških in športnih društev v krajih, ki nimajo več ko 20.000 prebivalcev, se plačuje samo 10 odstotkov.«

Ta ravnokar citirani drugi odstavek t. 1 tp. 99 a pa je bil z uredbo M. s. br. 703 od 30. 7. 1938 ukinjen ter so bile javne vaje in tekme viteških in športnih društev veselične takse oproščene. Drugi s t a v e k točke 1 tp. 99 a, ki govori o gasilskih društvih, pa ni bil ukinjen. Ker so gasilske čete zamenjavale zgoraj omenjeni drugi o d s t a v e k točke z drugim s t a v k o m te točke, so bile mnenja, da so izza 30. VII. 1938 veselične takse oproščene. Ta prostost pa se nanaša kakor rečeno le na javne vaje in tekme viteških in športnih društev.

Pripominjamo, da smo prednje priobčili vsem Vašim upravam, hkrati pa tudi ministrstvu financ. Če bi slednje drugače odločilo, Vas o tem obvestimo.«

O zadevi smo ponovno obvestili Gasilsko zvezo in jo prosili, naj napravi, kar je mogoče glede oprostitve veseličnih taks za gasilske edinice.

Protiplinske maske. Na željo nekaterih gasilskih čet smo zaprosili kr. bansko upravo dravske banovine, da izda odlok vsem občinam, naj dajo na razpolago gasilskim četam plinske maske. Naši prošnji je kr. ban. uprava ustregla in je dala vsem občinam razpis Pov. II/4 št. 1467/17 od 6. 6. 1939, ki se glasi:

»Kraljevska banska uprava naroča vsem občinskim upravam, katere so si nabavile protiplinske maske, da iste stavijo na razpolago edinicam tamkajšnjega območja za izvedbo gotovih vaj, v kolikor to še ni izvedeno. Gasilske edinice pa se morajo obvezati, da bodo izposojene maske vrnile nepoškodovane in očiščene, po potrebi tudi desinficirane.«

II. JUGOSLOVANSKI GASILSKI KONGRES

V LJUBLJANI, 13.-15. AVG. 1939

Tekmovanje rojev

Do sedaj se je prijavilo 35 tekmovalnih rojev. Tov. čete, ki hočejo tekmovali, opozarjamo, naj s prijavami ne odlašajo in jih pošljejo čimprej. Le na ta način bo mogoče dati vsem potrebna pojasnila in izvršiti vse predpriprave. Opozarjamo tudi na okrožnico pod št. 546 z dne 9. 6. t. l., odstavek VII.

V nedeljo, dne 9. julija t. l., naj pošljejo vse čete, ki nameravajo tekmovali, rojniko tekmovalnih rojev v Ljubljano, kjer bo na »Stadionu« praktičen pouk o načinu tekmovalja. Kongresni odbor bo preskrbel za brezplačno kosilo in povrnil prevozne stroške (nedeljsko povratno vozovnico III. razreda).

Pri tekmovalju pod toč. č) »Redovne vaje« (glej »Gasilec« 1938, št. 12, str. 362) odpade povelje 5. (Na dvojice poštej). Med poveljem 18. (Zvrsti se v levo pol na levo) in 19. (mirno) je treba poveljevati še »naprej stopaj«, kar je v smislu toč. 61. Vadnika za redovne vaje edino pravilno.

Tekme posameznikov. Glede prijav velja enako kot za roje.

Prijave za udeležbo na kongresu

Prijave za udeležbo na kongresu. Za udeležbo na kongresu je na podlagi prijav priglašanih že 20,9 % celokupnega članstva.

Če primerjamo prijave po župah, znaša število za kongres prijavljenih gasilcev, izraženo v odstotkih: Brežice 33,7, Celje 17,5, Črnomelj 9,4, Dol. Lendava 8,5, Dravograd 14,9, Gornji grad 16,28, Kamnik 29,2, Kočevje 14,8, Kranj 28,8, Krško 32,8, Laško 33,24, Litija 29,9, Ljubljana-mesto 44,0, Ljubljana-okolica 45,0, Ljutomer 16,4, Logatec 30,6, Maribor-desni breg 19,55, Maribor-levi breg 9,32, Maribor mesto 45,8, Murska Sobota 3,7, Novo mesto 21,23, Ptuj 17,4, Radovljica 20,2, Slovenj Gradec 14,5, Škofja Loka 25,2, Šmarje pri Jelšah 13,4.

Vsak gasilec naj se zaveda, da mora naš kongres pokazati našo moč v vsakem oziru, zato pohitimo s prijavami in navdušujemo drug drugega za udeležbo.

V kratkem bodo prejele vse tov. čete obrazce za končnoveljavne prijave, v katerih bo treba navesti tudi vse podatke za prenočišča, prehrano itd. Že sedaj naprošamo vse četne poslovalce, da bodo te prijave izpolnili točno in na ta način olajšali delo kongresnemu odboru, svojim članom pa preskrbeli vse potrebno.

Tehnične priprave za kongres

Za pripravo članstva in naraščaja za tekme in nastop je nastavlil odsek najprej 2, pozneje pa 4 instruktorje, ki so vadili po župah. Priredil je v začetku leta 24 tečajev za 572 čet in 939 članov, v mesecu aprilu in maju pa 19 ponavljalnih tečajev za 236 čet in 593 članov, skupaj torej 43 tečajev z udeležbo 1532 članov. Le na ta način bo omogočeno enotno izvajanje vaj na kongresnem nastopu. Seveda so navedeni tečaji zahtevali ogromno truda in tudi materialnih izdatkov, saj je bilo treba povrniti potne stroške instruktorjem in četnim vaditeljem.

Tekme niso mišljene v tem smislu, kot so se vršile svoječasnno tudi pri nekaterih naših četah in se je stremelo za tem, katera brizgalna bo preje nasesala vodo. Te tekme, ki smo jih predvideli za kongres, temeljijo na načelih moderne gasilske taktike. Tekmovalni roj bo tekmoval v sledečih disciplinah: 1. alarm, pri katerem se bo meril čas od znaka za alarm do odhoda gasilcev na požarišče; 2. trodelni napad, ki ga bo moral izvesti roj v smislu modernega načina, t. j. da delajo napadalci, dovajalci in brizgalničarji istočasno, vendar na različnem terenu; 3. pospravljanje orodja; 4. redovne vaje in 5. metanje cevnih kolobarjev. Ocenjevala se bo hitrost in pravilna izvršitev tekmovalne vaje. Do sedaj je prijavljenih že 35 rojev. Druga kategorija tekmovanj je namenjena posameznim gasilcem, ki morajo poleg tehničnega znanja pokazati tudi izurjenost v teku itd. Posamezniki bodo tekmovali: 1. v teku na 400 m v popolni gasilski opremi in bodo morali preskočiti razne zapreke in preplezati plot, zadnjih 100 m bodo morali teči z masko na obrazu in pri tem prekoračiti 8 m dolgo brv in se preplezati skozi sod; 2. plezanje po navadni lestvi in reševanje ponesrečence, ki ga bo predstavljala 50 kg težka lutka in 3. plezanje po kljukasti lestvi in pravilno spuščanje po vrvi, ki je ovita okoli karabinarja.

Kot je razvidno iz navedenega, je program sestavljen iz raznih panog gasilske službe. Za tekme posameznikov se je prijavilo do sedaj 160 članov.

Sprevod na glavni zletni dan dopoldne. Zbirališča za posamezne župe so že določena, in sicer v bližini Narodnega doma. Sprevod krene po Aleksandrovi cesti do pošte, na to po Tyrševi cesti, Masarykovi, Miklošičevi na Kralja Petra trg, kjer bo mimohod. Po mimohodu gre sprevod mimo Uniona na Marijin trg in skozi Wolfovo ulico na Kongresni trg. Vsa vozila, ki bodo v sprevodu, krenejo v Gosposko ulico in potem po najkrajši poti domov, dočim se gasilci in ostale skupine razvrstijo po Kongresnem trgu.

Program spreveda je sledeči:

1. gasilec v svečani obleki z veliko državno zastavo, ob strani 2 gasilca v predpisani delovni obleki s čeladami;
2. gasilska fanfara (7—8 mož);
3. voz s kipom sv. Florijana. Na vsaki strani 4 gasilci v delovni obleki s prižganimi bakljami;
4. častna četa;
5. oddelek obveznikov telesne vzgoje mestne občine ljubljanske;
6. uprava Gasilske zveze;

7. osrednji odbori Gasilskih zajednic razen dravske in članstvo njihovih čet. Pred čelom vsake zajednice skupina narodnih noš iz dotične banovine;

8. osrednji odbor Gasilske zajednice dravske banovine;

9. slovenski gasilci, I. del; župe po abecednem redu;

10. razvoj gasilstva (na vozovih od starejšega do najmodernejšega orodja);

11. slovenski gasilci, II. del; župe po abecednem redu v osmerostopih;

12. razni slovenski običaji v zvezi z gasilstvom ali ognjem;

13. mladi gasilci;

14. samarijani in samarijanke.

Slovenski gasilci bodo korakali v osmerostopih, in sicer po župah. Te župe bodo razdeljene v čete po ca. 60 mož. V prednjih četah vsake župe bodo korakali gasilci, ki bodo popoldne nastopili na Stadionu. Čim bo zborovanje na Kongresnem trgu končano, bodo nastopajoči odkorakali na igrišče »Primorja« (nasproti Stadionu), kjer bodo dobili na račun kongresnega odbora skromno kosilo in bodo ostali tam do pričetka nastopa. Le na ta način je mogoče nastopajoče držati skupaj, in na ta način omogočiti, da se bo nastop pričel ob določeni uri. Program nastopa na Stadionu je sledeči:

1. pozdrav državni zastavi;

2. proste vaje članov;

3. orodna vaja gasilske župe Ljubljana-mesto in Ljubljana-okolica;

4. nastop gostov (obvezniki telesne vzgoje z vojaškimi vajami in event. nastop ostalih zajednic);

5. nastop žup (Celje z maskami, Kočevje s sekiricami, Kranj z orodjem in prostimi vajami naraščajnic);

6. samarijanska alegorija (pirredi župa Ljubljana-mesto s sodelovanjem Rdečega križa);

7. razdelitev nagrad in diplom tekmovalcem;

8. nastop naraščaja;

9. rajalni pohod.

Za ta nastop so izvršene že vse potrebne predpriprave. Proste vaje naraščajnikov (mladih gasilcev) in pa članov so instruktorji že pokazali na župskih tečajih in jih tudi pozneje pregledali. Po dosedanjih poročilih se je članstvo, kakor tudi naraščaj, teh vaj že dobro priučilo.

Od 962 čet je poslalo do sedaj 643 čet prijave za kongres. Spreveda se bo udeležilo po dosedanjih prijavah 6556 gasilcev, 350 samarijank, 978 mladih gasilcev, 117 zastav in 589 ženskih narodnih noš. Za kongres je prijavljeno provizorično že 13.593 ostalega občinstva izven Ljubljane. Pri prostih vaajah bo nastopilo 2463 gasilcev, 910 naraščajnikov, rajalnega pohoda pa se udeleži 3011 gasilcev in 106 samarijank.

Loterija (o priliki kongresa)

Osrednji odbor Gasilske zajednice je sklenil, da priredi Gasilska zajednica ob priliki letošnjega gasilskega kongresa efektno loterijo. Čisti dobiček bi se uporabil v korist strokovno-tehničnega napredka našega gasilstva, zlasti za ustanovitev gasilske šole. Gasilska zajednica je vložila

prošnjo na kmetijsko ministrstvo, da ji dovoli loterijo s srečkami v skupni vrednosti 1.000.000 din, ministrstvo pa je po raznih intervencijah z odločbo z dne 27. II. t. l. št. 1878/I dovolilo loterijo s 50.000 srečkami à 10 din, skupno 500.000 din.

Za pripravo loterije se je ustanovil poseben odsek, v katerem so člani osrednjega odbora.

Dobitki loterije

Odsek je sklenil, da se kupijo ti-le glavni dobitki:

1 avtomobil znamke Opel-Kadett (vreden 35.000 din).

1 avtomobil znamke DKW Kabrio (vreden 28.000 din).

1 motorno kolo znamke »Ardi«, 125 cm³ (vredno 6000 din).

1 motorno kolo znamke »Presto« (vredno 5000 din).

2 motorni kolesi znamke NSU.

2 šivalna stroja znamke »Pfaff« (vredna à 3000 din).

50 dvokoles, in sicer polovico moških, polovico ženskih: 10 moških in 10 ženskih znamke »Presto«, 15 moških znamke »Adler« in 15 ženskih znamke »Rotsiegel«.

Skupna vrednost teh glavnih dobitkov znaša 162.500 din, poleg tega pa bo še 942 raznih praktičnih dobitkov v skupni vrednosti 78.500 din. Vseh dobitkov skupaj bo 1000.

Žrebanje bo 16. VIII. v navzočnosti javnega notarja. Kje bo žrebanje, ob kateri uri in kako se bo izvedlo, se bo šele odločilo.

Srečke so že pri zajednici ter se žigosajo pri davčni upravi, kar pa zahteva zelo mnogo časa.

Razprodaja se bo naslonila v glavnem na gasilske čete. Vsaki četi se pošlje najmanj 20 srečk, večjim četam in onim v večjih krajih pa primeroma več. Razen tega se je zajednica obrnila na trafikante v večjih krajih, ali bi hoteli prevzeti razprodajo srečk in koliko srečk želijo. Sklenjeno je bilo, da se da gasilskim četom po obračunu — ko pošljejo denar — za vsakih 10 prodanih srečk 1 srečko zastonj, trafikantom pa 10 % provizije v gotovini.

Srečke se že razpošiljajo. Četa mora poslati potrdilo, da jih je prejela. Napraviti smo dali v to svrhu posebne tiskovine tako za potrdila, kakor tudi za obračune prodanih srečk. Obračune morajo čete in tudi vsi ostali poslati do 1. avgusta t. l.

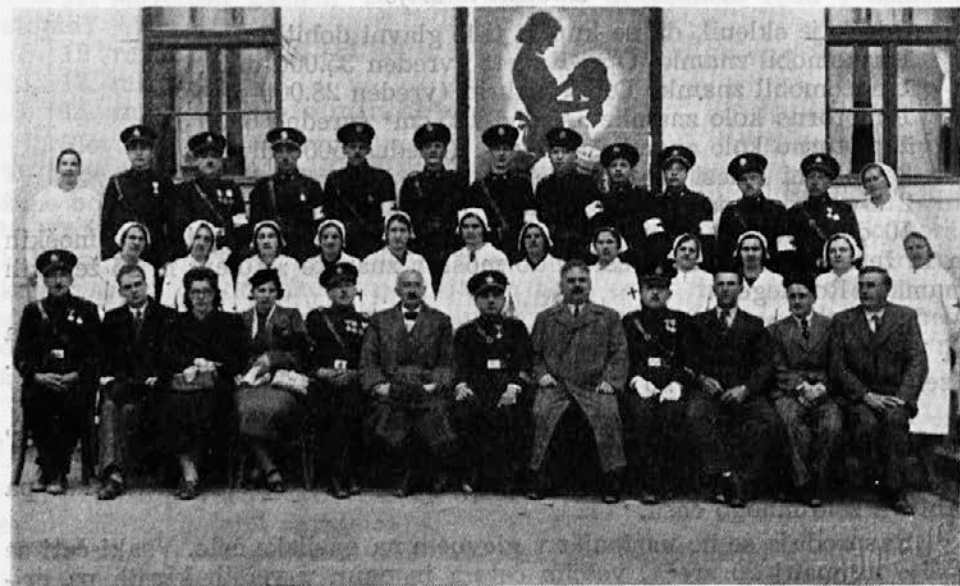
Vsa propaganda se vrši vzporedno s propagando za kongres. V radiu je bilo tudi že 10 minutno predavanje, in sicer z naslovom »Efektna loterija za kongres«. Tudi na lepakih, ki jih je pripravil kongresni odbor in ki obsega program kongresa, bo primerno besedilo o loteriji. Razen tega je pripravljen še poseben letak za loterijo v 30.000 izvodih. Letak je manjšega obsega in se razpošilja skupno s srečkami.

Kongresni odbor se je s posebno okrožnico obrnil tudi na vse gasilske župe, naj bi prevzele razprodajo srečk na svojih župnih in delnih župnih zletih in nastopih. Provizija 10%, t. j. za 10 prodanih srečk eno zastonj.

Sedaj je stvar gasilcev, da se zavzamejo za razprodajo srečk. Če se bo vse razprodalo, upamo, da bo dobiček tak, s katerim bomo lahko zadovoljni.

Samarijani Prostovoljne gasilske čete Šmarje pri Ljubljani

Pred dobrim pol letom so ustanovili v četi samarijanski odsek, ki šteje 15 samarijank in 8 samarijanov, skupaj 23 članov. V decembru so že začeli s samarijanskim tečajem pod vodstvom g. dr. Podkoritnika, okrožnega zdravnika iz Grosuplja. Tečaj je trajal 5 mesecev, in sicer

Samarijani in samarijanke pgč. Šmarje pri Ljubljani z izpitno komisijo ter zastopniki oblastev.

vsak teden po 2 uri, skupaj 40 ur. Predelali so vso težko tvarino, ki je potrebna za izobrazbo samarijana.

Dne 23. aprila t. l. se je sestala komisija v smislu predpisov o strokovni izobrazbi gasilcev, pred katero so vsi tečajniki položili izpite.

Po izpiti je odsek priredil za vse udeležence tov. sestanek, pri katerem se je razvil živahen razgovor za bodoče delo v procvit čete na polju gasilstva in samarijanstva.

To je bil prvi tečaj v župi Ljubljana-okolica, katerega je absolviralo tako število samarijanov in samarijank kljub temu, da šteje župa 83 gasilskih čet.

TUDI VI RABITE stroje, motorje, poljski železniški material, traverze, transmisije, ograje, cevi, vse dobite kot priložnostno priliko, tudi raznovrstne kovine in vse rabljene kovinske predmete pri tvrdki **JUST. GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova ul. 14.** Istotako se priporoča mehanična delavnica, lastna poniklovalnica, zavod za emajliranje, trgovina koles in otroških vozičkov. Tudi kupujemo po solidni ceni ves gori omenjeni material.

Reševanje iz vode

Kravl kot celota

Kdor želi obvladati kravl, mora najprej dobro obvladati vse elemente kravla: temeljni stav na vodi, delo z nogami, delo z rokami in dihanje. Že zgoraj smo omenili, da je tempo dihanja zavisen od veslanja z rokami. Ko potegnemo z desno roko, vdihnemo, ko potegnemo z levo roko, izdihnemo. Tudi striženje z nogami je v metrični zvezi z dihanjem, odnosno z veslanjem z rokami. Ko potegnemo z roko enkrat, izvedemo z nogami tri strige.

Normalni plavači plavajo v tričetrtinskem taktu. So pa tudi izjeme. Plavači, ki imajo hudo dolge krake, strižejo z nogami počasneje (dvečetrtinski takt), kratkonogi pa hitreje, in sicer v štiričetrtinskem taktu.

Takšna je metrična zakonitost v kravlu. Z nogami strižemo popolnoma enakomerno. Vsi strigi morajo biti enaki. Tudi veslanje z rokami je enakomerno in brez prestankov. Glavo obračamo le rahlo, da gledavci komaj opazijo, da v kravlu tudi dihamo. Čim enakomerneje in mirneje plavamo, tem lepši slog obvladamo in tem lažje nam bo vztrajno in hitro plavati.

Prsno plavanje

Načinu plavanja, pri katerem leži plavalec v vodi na prsni in pri katerem se istočasno z obema rokama vleče naprej, pravimo »prsno plavanje«. Le to je nekoliko počasnejše od kravla, je pa za razne načine reševanja zelo uporabno. Posebna odlika prsnega plavanja je v tem, da ne utruja in omogoča tudi starejšim osebam kretanje v vodi na večje daljine.

Vsak reševalec mora odlično obvladati prsno plavanje, kakor na površini vode, tako tudi pod vodo. Zlasti je važno plavanje, odnosno gibanje z nogami, ki mora biti tako spretno in izdatno, da nam ni težko plavati samo z nogami, še več: da smo sposobni z rokami držati onemoglega plavalca, z nogami pa plavati k obrežju.

Prsno plavanje spada med najbolj znane načine plavanja v naši domovini. Ljudstvo v Sloveniji pravi prsnemu načinu plavanja tudi »žabje plavanje« (velika sličnost!), ljudstvo v Dalmaciji pa »žensko plavanje«, ker ni naporno.

Temeljni stav za prsno plavanje je isti, kot smo ga opisali pri kravlu, to je visoko, skoraj

Za spomin

Peter Štuklaj

V gasilski četi Dol pri Hrastniku je zopet nastala občutna vrzel. Dne 17. maja se je poslovil od nas agilni in sposobni tovariš Peter Štuklaj, bivši orodjar. Rajni je bil vedno poln humorja, zato je bil poznan pri vseh okoliških tovariških četah, saj se je z veseljem odzval vsakemu vabilu gasil-

skih prirediteljev. Dragi Peter! Mirno snivaj večni san, po prestanem TI trpljenju naj zasije lepši dan!

Žerdin Martin

V soboto, 20. maja, so žalostno naznanjali črensovski zvonovi, da je zaspal naš nepozabni tovariš Žerdin Martin v Žižkih v Prekmurju. Bil je komaj 49 let star, poln življenja in veselja. Huda bolezen mu je strla življenje. Žerdin je bil od ustanovitve gasilske čete njen član in odbornik ter večino let tajnik; vse svoje moči je posvetil napredku in razvoju naše organizacije. Ko smo leta 1936 gradili »Gasilski dom«, je ležalo skoraj vse delo na njegovih ramah, pa vendar je bil vedno na-

vdušen, požrtvovalen in se ni ustrašil težav. Bilo mu je veselje, če je mogel za nas in bližnjega storiti dobro. Povsod je bil točen: pri vajah, sejah, sestankih itd. Bil je zvest tovariš in dober prijatelj vsem, ki so ga poznali. Njegov pogreb v nedeljo, 21. maja, je pokazal njegovo priljubljenost. Spremljali so ga trije duhovniki, dve gasilski četi,

Prosvetno društvo, katerega predsednik je bil pokojni šest let, fantje v kroju z mladci in še krog 1000 ljudi. Na zadnji poti mu je igrala žalostinke domača godba, na pokopališču pa se je v imenu gasilcev poslovil od pokojnega tovariša predsednik gasilske čete. Dragi Martin! Odšel si. Tvoji društveni sodelavci smo z žalostjo gledali v Tvoj prerani grob. Toda volja Vsemogočnega je bila taka. Ti si odšel, pustil pa si nam neizbrisne sledove svojega dela.

Pomembni spominski dnevi

2. junija 1848 se je pričel v Pragi slovanski kongres; trajal je do 13. junija. Naloga mu je bila, da določi slovanskim narodom tedanje

vodoravno ležanje na površini vode. Gibi z nogami in z rokami pa so simetrični in gredo na široko.

Predvaje za plavanje z rokami:

1. Pojdite v vodo, ki vam sega do pasu; razširite noge tako, da stojite v zelo široki razkoračni stoji; nagnite se s trupom naprej tako globoko, da leže prsa na vodi in da pride tudi brada v vodo; roke izprožite pod vodo vodoravno naprej, palca sta skupaj, dlani pa vodoravni in obrnjeni proti dnu vode.

Iz pravkar opisanega temeljnega ali začetnega stava potegnite z rokami narazen in dol, to je malo bolj široko kakor v smeri proti kolenom (ne pozabite, da stojite zelo široko!), medtem skrčite roke v komolcih in končajte poteg v loku s tem, da približate dlani drugo drugi tik pod brado. Povelje za ta poteg naj bo »ena!«. Takoj za tem izprožite roke vodoravno naprej (»dve«) in nadaljujte z vajo od začetka. Med prvim in drugim gibom ne sme biti nobenega časovnega presledka (pavze). Pri pravilni vaji potega (»ena«) boste čutili, da vas ta plavalni gib vleče naprej.

2. Zelo koristna je tudi sledeča vaja: Sedite v plitko vodo, noge razširite, roke pa izprožite naprej. Nagnite se s trupom malo naprej (pri tem je samo glava nad površino vode) in vadite simetrične potege z rokami, katere smo opisali pri prvi vaji. Prvi del giba (»ena«) naj bo tako krepak, da se bo telo vsaj za nekaj centimetrov dvignilo od tal in premaknilo naprej.

Predvaja za plavanje z nogami:

Lezite prsno v plitko vodo, z rokami pa se oprite ob tla (ležna opora za rokami). Nad površino vode je samo glava. V tem stavu vadite sledeče tri gibe:

1. pritegnite skrčene noge k trupu (pete skupaj, kolena narazen); ta gib izvedite lahko, mehko, brez moči;

2. za tem sunite z nogami krepko nazaj na široko;

3. vezano za tem pritegnite nogi skupaj.

Ko dobro obvladate te tri gibe in ko ste se navadili izvajati jih vezano in simetrično, začnite vaditi drugi in tretji gib kot povezano celoto in končno vse tri gibe kot enotno zaokroženo gibanje z nogami.

Pravilno štetje za delo z nogami pri prsnem plavanju je »ena in dve«. Na »ena« je mirovanje, nogi sta skupaj, na »in« pritegnemo skrčena kolena ktrupu, na »dve« sunemo z nogami široko nazaj in jih spojimo.

Opis prsnega plavanja

Naši bralci že poznajo temeljni stav za prsno plavanje. Tudi jim je jasno, da morajo biti vsi gibi simetrični. Vedo, kaj morajo delati z rokami, kaj z nogami — in končno tudi, da štejemo pri vadbi prsnega plavanja »ena in dve« ... »ena in

Prsno plavanje: plavalec se vleče z rokami naprej, istočasno vdihuje.

dve«. Naša sledeča naloga bo, da si natančno ogledamo prsno plavanje kot celoto.

Predstavlajte si plavača, ki leži prsno na vodi, roke moli naprej, noge pa ima spojene. Kako bo začel plavati? Kaj vse bo storil na »ena«?

Na povelje »ena« prične plavalec s potegom z rokami. Tu je važno poudariti, da ne potegne v smeri odročenja, temveč vstran in navzdol, to je v srednjo smer med odročenjem in predročenjem. Ta poteg je razmeroma kratek. V trenutku, ko sta roki opisali malo večji lok od 45 stopinj, jih skrči močneje in pritegne na »in« komolec k prsnemu košu, dlani pa k bližini obraza.

Pri sodobnem načinu prsnega plavanja ne sklenemo roki kakor k molitvi, temveč približamo le palec k palcu, v ostalem pa sta dlani obrnjeni dol.

Medtem, ko smo se z rokami potegnili naprej, smo z nogami mirovali. Še le na »in« smo razširili

Avstrije politični program. Zborovalci pa niso bili enotnega naziranja. Češki zgodovinar Palacky je zagovarjal obstoj Avstrije in je z Jugoslovani vred zahteval federacijo, manjšina z ruskim komunistom Bakuninom na čelu pa je bila za to, da Avstrija razpade. Med kongresom je prišlo v Pragi do političnih bojov; in ko je vojaški poveljnik knez Windischgrätz dal mesto bombardirati, se je kongres razšel.

3. junija 1810 je bil v Cerovcu pri Ljutameru rojen **Stanko Vraz**, glavni slovenski »Ilir«; umrl je 14. maja 1851. Gibanje za kulturno in pozneje tudi za politično združitev južnih Slovanov so imenovali ilirizem, po starih Ilirih, ki so jih imeli pomotoma za prednike južnih Slovanov. Med Slovenci je imelo to gibanje številne prijatelje in nasprotnike. Najvnetejši bojevnik za ilirizem je bil Stanko Vraz, ki je bil hkrati tudi najboljši pesnik tega gibanja; France Prešeren se novi smeri ni pridružil.

8. junija 1508 je bil na Raščici pri Turjaku rojen **Primož Trubar**, protestantski reformator in prvi slovenski pisatelj; umrl je 25. julija 1586 v Nemčiji. Protestantizem je dal Slovincem prve tiskane knjige, ker so novoverci zahtevali, naj bo liturgični jezik vsakomur razumljiv in naj more vsakdo sam brati sveto pismo. Največ zaslug za slovensko slovstvo so si pridobili takrat Trubar, Krelj, Dalmatin in Bohorič. Trubar je deloval kot duhovnik doma in na Nemškem. Leta 1551 je izdal katekizem in abecednik, ki sta prvi

slovenski knjigi. Sledilo jima je še okoli 25 del: katekizmi, prevod novega zakona, pesmarice in podobno. Knjižni jezik je naslonil na govor svoje rojstne vasi. Trubar se je zavzemal za slovensko šolstvo in ima velike zasluge za ustanovitev protestantske glagolske in cirilske tiskarne v Urachu na Nemškem.

15. junija 1389 se je bila na **Kosovem polju bitka** med Srbi in Turki. Sicer se je že osemnajst let prej videlo — po bitki ob Marici — kam gre razvoj balkanske zgodovine, a Marica je od Srbije proč in za Srbe ima pomen le Kosovo. Šele leta 1912, dobrih 500 let po Kosovu, se je Srbom zacelila rana, ki jo jim je bila ta bitka zadala; tudi tedaj je bilo pozorišče boja to krvavo polje.

18. junija 1901 je umrl pesnik **Josip Murn**, star šele 22 let. Njegovo pesniško ime je Aleksandrov. Napisal je zvezek pesmi; njegove pesmi so po večini čista lirika, ki podaja osebna občutja in vtise ob stiku z vnanjim svetom. Najlepše so kmečke pesmi; prim. Pesem o klasu, Kmečka pesem. Pa ne pojdem prek poljan.

28. junija 1914 je bil izvršen v **Sarajevu atentat** na avstrijskega prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda. Ta atentat je bil povod za svetovno vojno, ki je trajala od l. 1914 do 1918 in koje posledice čutimo in nosimo še danes. Vzroki za izbruh svetovne vojne so bili globlji. V jeseni 1918 so bile vojne operacije ustavljene in pričela so se mirovna pogajanja, ki so trajala vobče do srede leta 1919, pogaja-

in skrčili kolena ter jih pritegnili k trupu. Tega nismo izvedli sunkovito, ker bi nas ta kretnja, izvedena energično, v plavanju zavirala.

Kaj moramo storiti na povelje »dve«? Bralec, ki je bil pazljiv, bo odgovoril: Na povelje »dve« bomo izpročili roki vodoravno naprej, z nogami pa bomo istočasno sunili nazaj na široko in jih bomo takoj krepko spojili.

Sedaj nam bo jasno, zakaj opažamo pri prsnem plavanju sunkovito gibanje naprej. Zato, ker se na »ena« potegnemo z rokami, na »dve« pa se odrinemo z nogami. Čim bolj se nam posreči sunkovitost prsnega plavanja ublažiti in s tem doseči čim enakomernejše gibanje naprej, tem lepši in smotrnejši stil obvladamo.

Gibanje z nogami pri prsnem plavanju. Na sliki vidimo, kako plavalec razširi kolena in pritegne noge k trupu. Istočasno se vadi v gledanju pod vodo.

Končno se moramo seznaniti še z dihanjem pri prsnem plavanju. Le to je zelo enostavno. V trenutku, ko se potegnemo z rokami naprej (»ena«), vdihnemo skozi usta, ko pa porivamo roke naprej (»dve«), izdihujemo skozi usta in nos. Izurjeni prsni plavalci izdihujejo pod vodo, ko pa vdahnejo, dvignejo glavo le toliko, da pridejo usta na površino vode.

Za reševalce je posebno važno, da se navadijo plavati samo z nogami, da bi z rokami lahko držali osebo, katero rešujejo. Radi tega naj vadijo plavanje samo z nogami na 50 metrov. Pri tem naj držijo v rokah žogo ali desko, ker to olajša plavanje z nogami, pozneje pa se naj vadijo plavati z zvezanimi rokami, odnosno držoč jih skupaj.

Hrbtno plavanje

Ko bomo pozneje opisovali razne načine reševanja v vodi in zlasti razne načine plavanja s ponesrečencem, bomo naleteli često na tako zvano hrbtno plavanje. Na tem mestu ne bomo pisali o

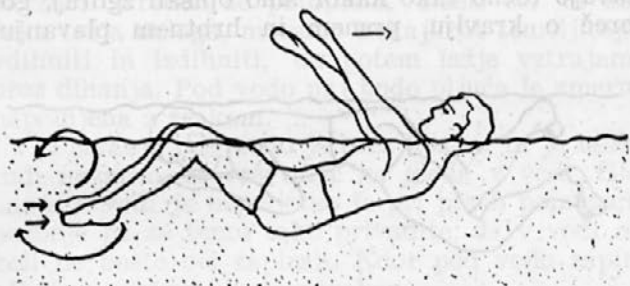
hrbtnem kravlu, temveč o starejšem načinu hrbtnega plavanja, pri katerem so gibi nog in rok zelo podobni onim pri prsnem plavanju.

Vsak plavalec, ki se je plavajoč na večjo razdaljo utrudil, se je rad obrnil na hrbet in tako počival ali nadaljeval plavanje. Za reševalce na vodi je plavanje na hrbtu važno iz dveh razlogov:

1. ker nam omogoča počitek na vodi;
2. ker je zelo prikladno pri plavanju z onemoglim ali nezavestnim plavalcem.

Opis hrbtnega plavanja

Legatela. Pri hrbtnem plavanju ležimo skoraj vodoravno na hrbtu. Noge so prav malo povešene, z glavo ležimo v vodi, le obraz je zunaj.

Hrbtno plavanje: z rokami bo zamahnil plavalec v vzročenje za glavo, s stopalmi pa bo sunil narazen in bo za tem spojil noge.

Gibi z rokami. Z rokami veslamo slično kakor v čolnu na dva vesla. Roki potopimo istočasno v vodo, in sicer za glavo. Za tem potegnemo z rokami skozi odročenje proti bedrom in se tako potegnemo naprej. Ko je poteg pod vodo končan, potegnemo roke mehko ven in zamahnemo po zraku nazaj skozi predročenje v vodoravno vzročenje za glavo.

Gibi z nogami. Ko smo z rokama končali poteg skozi vodo, pritegnemo kolena k trupu; pri tem jih razširimo in skrčimo. Za tem sunemo (brnemo) z nogami nazaj na široko in jih takoj krepko spojimo.

Štetje. Pri vadbi hrbtnega plavanja štejemo prav tako kakor pri prsnem plavanju. Na »ena« potegnemo z rokami, na »in« skrčimo noge

nja med posameznimi državami pa še dalje. Potek vojne in vse, kar je bilo z vojno v zvezi, je starejšim še prav živo v spominu.

28. junija 1919 je bil podpisan mir v Versaillesu (Versaju), ki ga moremo smatrati za zaključek svetovne vojne. Ta mir se da glede njegovih posledic in njegovega pomena primerjati z Dunajskim kongresom. Ustvaril nam je sedanjo Jugoslavijo, oziroma potrdil je to, kar je že faktično obstajalo. — Umevno je, da so narodi, ki so se čutili zaradi tega mirovnega sklepa prikrajšani, proti Versaju (Nemčija, Italija, Madžarska itd.).

29. junija 1797 je bil rojen v Dobrniču na Dolenjskem Irenej Friderik Baraga, poznejši škof in apostol Indijancev. Umrl je 19. januarja 1868 v Marquette v Severni Ameriki. O plodonosnem delu tega izrednega moža je izdala Družba sv. Mohorja leta 1931 lepo knjigo, ki jo je spisal dr. Franc Jaklič. V knjigi je tudi pregleden zemljevid, tako da besešedilu kaj lahko sledimo. (Po »Naši moči« 1937)

Gozdni požari

Ogenj in huda nesreča v Selški dolini

Oblasti sicer vsako leto sproti opozarjajo na nevarnost gozdnih požarov, ki nastajajo v največ primerih po neprevidnosti ljudi, toda opozorila ne izdajo bogve koliko. Selška dolina je doživela več gozdnih požarov, ki so napravili prav veliko škodo.

Janez Trpin, posestnikov sin iz Smoljeva, je trebil 13. aprila svojo ravnico na Starem vrhu.

Z grabljami je spravil skupaj listje, lubje in drugo drobnjav in potem zakuril ogenj. Ko je gorelo pičlo uro, je Trpin domneval, da je ogenj že udušen. Šel je domov v 500 m oddaljeno hišo. Ob 14. uri je prišel nazaj, da z delom nadaljuje. Zelo pa se je prestrašil, kajti ogenj, ki je mislil o njem, da ga ni več, se je bil poživil in je že zajemal gozd. Kolikor so pač moči dale, si je prizadeval, da odvrne nesrečo sam. Delal je tja do večernih ur, ognja pa le ni udušil. Videč, da tako ne bo šlo, je poklical na pomoč domačine, ki so potem gasili v trdo noč. Gašenje je zelo otežkočal močan veter, ki je zanašal ognjene utrinke vse vprek po gozdu. Ker je bila velika nevarnost, da se požar še usodneje razširi, so prihтели na pomoč tudi ljudje iz Železnikov in Studenega. S skupnimi napori so potem ogenj omejili.

Nesreča pa nikoli ne pride sama. Med reševalci je bil tudi 17 letni posestnikov sin Franc Jelenc. Medtem namreč, ko so se gibali po gozdu, je zmanjkalo Jelencu tal pod nogami in že je izginil ljudem izpred oči. Pogreznil se je v tla in padel kakih 14 m globoko v prepad. Z vrvmi in z največjo težavo so ga spravili potem spet na plano. Jelenc se je pri padcu hudo poškodoval, zlasti nevarno rano je dobil na čelu, kjer mu je presekalo kožo.

Ogenj pa tudi naslednji dan še ni pojenjal. Posestniku Urbanu Jelencu in sosedu Luki Zupancu sta zgorela kozolca. Prizadeta sta tudi Janez Prevc in Janez Jelenc, ki jima je gorel gozd. Ogenj je zajel v vsem nad dva joha sve-

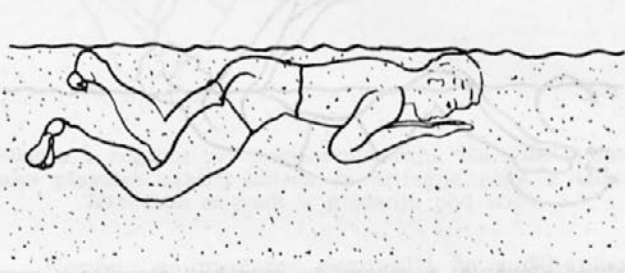
in potegnemo roke iz vode, na »dva« sunemo z nogami.

Dihanje. Medtem, ko zamahnemo z rokami po zraku (to je iz priročenja skozi predročenje do vzročjenja), vdihnemo skozi usta, medtem pa, ko z rokami potegnemo skozi vodo, izdihnemo.

Za reševalce je zlasti važno, da temeljito obvladajo gibe z nogami. Radi tega morajo često vaditi plavanje na hrbtu samo z nogami. Pri tem je dobro, da prekrizajo roke na prsih ali da položijo dlani na tilnik.

O raznih načinih plavanja

Pri plavalcih samoukih bomo opazili, da ne plavajo točno tako kakor smo opisali zgoraj, govoreč o kravlju, prsnem in hrbtnem plavanju.

Prsno plavanje pod vodo: poteg z rokami je končan, sledil bo gib z rokami naprej in sunek z nogami.

Tudi bomo opazili, da mešajo razne načine plavanja, da vlečejo z rokami drugače, da strižejo z nogami počasneje, da leže v vodi po strani in slično.

Če bomo v praksi opazili, da je individualno (v mislih imamo samouško) plavanje starejših reševalcev hitro, varno in uspešno, jih bomo sicer opozorili na napake, v glavnem pa jim bomo priznali plavalno spretnost. Od odraslih ne bomo vselej zahtevali, da se učijo modernih načinov plavanja od začetka, pač pa jih bomo vztrajno izpopolnjevali v prsnem in hrbtnem plavanju brez rok in v plavanju pod vodo. Mladinske plavalne ure pa bodo pri gasilskem naraščaju po vsem podobne plavalnim uram športnih društev, zakaj bodoči reševalci se bodo vadili najprej v kravlu, prsnem in hrbtnem plavanju.

Plavanje pod vodo

Pri reševanju potapljaočih se se prav pogosto pripeti, da moramo iskati ponesrečenca na dnu globokejšee vode. Radi tega se moramo marljivo vaditi v plavanju pod vodo in v potapljanju dva do tri metre pod vodo.

Najprimernejši način za plavanje pod vodo je prsno plavanje. Razlika med običajnim prsnim plavanjem in med onim pod vodo je le v tem, da so potegi z rokami pri slednjem nekoliko daljši. Plavalci, ki dobro obvladajo kravl, ne bodo grešili, če bodo pri plavanju pod vodo strigli z nogami gor in dol.

Pod vodo splavamo najlažje s skokom na glavo; če pa ne moremo skočiti, na primer, če moramo pod vodo iz plavajočega stanja, tedaj se krepko odrinemo iz vode in se prevrnemo z glavo navzdol. Preden se potopimo, zlasti še, če nas čaka težja naloga, moramo nekajkrat temeljitejše vdihniti in izdihniti, da potem lažje vztrajamo brez dihanja. Pod vodo naj bodo pljuča le zmerno napolnjena z zrakom.

Plavanje pod vodo je brez koristi in je lahko tudi nevarno, če reševalec ne gleda v vodi. Gledanje v vodi je neprijetno le pri prvih poizkusih, pozneje pa se temu tako privadite, da v vodi nikoli ne boste oči zapirali. Kdor pod vodo zapira oči, je za reševanje nesposoben.

Ko se vadimo za reševalce, ne smemo pozabiti na gledalne vaje pod vodo. Zlasti priporočljiva je vaja, pri kateri mečemo v vodo posebne aluminijaste krožnike ali druge slične predmete in jih zatem iščemo na dnu vode. V nabiranju potopljenih predmetov se lahko vrše tudi tekme, pri katerih se ocenjuje uspeh iskanja po hritosti ali po številu najdenih predmetov.

Vztrajanje pod vodo je bila svoječasnno posebna tekmovalna panoga. Znano je, da so se nekateri tako izurili, da so lahko vztrajali pod vodo več kot štiri minute. Tekmovalno ali hitrostno plavanje pod vodo so v Nemčiji omejili na 50 metrov, v bivši Avstriji pa časovno na 45 sekund.

Naloge naših reševalcev pri praktičnih reševalnih izpitih bodo sledeče: Vsak kandidat bo moral plavati pod vodo v stoječi vodi 27 metrov, v zmerno tekoči vodi pa 42 metrov. Razen tega bo moral v treh minutah dvakrat poiskati na dnu dva do tri metre globoke vode 5 kg težak predmet in ga prinesiti na površino.

(Dalje sledi)

ta. Slednjič so s prekopavanjem zemlje in z jarki udušili ogenj, ki je razburjal dva dni vso sosesko.

Isti čas so imeli hude skrbi tudi nad vasjo Lajše v Selški dolini. Ogenj se je pokazal opoldne na kraju Njivici. Lastnik parcele Matija Bertoneclj je videl, ko je delal spodaj na polju, da se iz njegove parcele kadi. Živel je v domnevi, da so v gozdu kakli drvarji, ki so si zakurili za obed. Šele po več urah so sosedje opozorili Bertoneclja, da mu gori gozd. Hiteli so potem k Njivici in se jim je nudil presunljiv pogled. Ogenj je zajel že okrog 2 ha sveta in se razširil na parcele posestnikov Franca Šolarja in Tomaža Lotriča iz Dražgoš. Grmovje, smreke, nacepljena in zložena drva so gorela na vso moč. Bilo je treba silnega truda in pomaganja vaščanov iz Lajš in Dražgoš, da so ogenj ukrotili. Škoda prizadetih posestnikov gre v znatne tisočake. Sumijo, da je povzročil zlo kak nerodnež, ki je zavrgel ogorek cigarete.

Ptice zažgale gozd

Francosko poljedelsko ministrstvo je objavilo statistiko, iz katere je razvidno, da je bilo v prvih desetih mesecih lanskega leta na Francoskem 14 velikih gozdnih požarov, izmed katerih so jih deset zane-tile ptice. Ogenj nastane v teh primerih običajno tako, da se dotaknejo ptice električnih vodov in padejo omamljene ali mrtve na tla. Perje se jim pa pri tem vname in tako nastane požar.

Joža Vovk:

Klic

Kar nas je mladih —
krepko na plan,
zarja oznanja
veliki dan.

S severa, z juga
naše zemlje,
z vzhoda, zapada
čete hite.

Čujte, o bratje,
kliče nas rog,
vrste strnimo,
stopimo v krog!

Zemlja odmeva,
kreše korak,
hrabro je dvignil
prapor junak.

Pesem gasilska
vžiga nam kri,
ena ljubezen
v srcih gori.

Kar nas je mladih —
krepko na plan,
skupno praznujmo
veliki dan!

Dva gasilska veterana

V naših vrstah imamo mnogo članov, ki so bili navzoči že pri rojstvu gasilstva v naših krajih in so ves čas zanj skrbeli in ga negovali, dokler

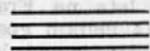
se ni pospelo do današnjih višin. Eden teh veteranov je Kaiser Franc v Pekrah pri Mariboru, ki je že 80 let star, vendar še vedno čil, čvrst in krepak. Kaiser je mnogo svojega življenja dal gasilstvu in je z njim zrastel. Drug tak veteran je Kodrič Jože, pri prostovoljni gasilski četi Stražišče pri Kranju. S svojimi 70 leti je Kodrič prava gorenjska korenina, znan daleč naokoli.

Kaiser Franc

Kodrič Jože

MIHA KOREN

Z L A T A R T R B O V L J E I I

Se priporoča za izdelavo društvenih znakov, emblemov, žebličkov za zastave v medenini, bakru, srebru in zlatu, z ali brez barvnih emajl

Prvovrstna izdelava

Cene brezkonkurenčne

Gasilska strategija

Kjer tečajev in vaj v gornjem terminu in po gornjem urniku ni mogoče izvršiti, naj se po istem vrstnem redu izvršijo vsaj v poldrugem letu. Vsekakor je stremeti za tem, da se čimprej vsa snov temeljito predela in vadijo vse predpisane vaje. Pozneje naj se važnejša predavanja in vaje čim večkrat ponavljajo.

IX.

Ureditev orodišča

Orodišča se mora urediti smotrno, tako, da so orodje, pribor in oprema hitro pri roki in da je vselej mogoč točen pregled na vsa v orodišču shranjena sredstva gasilske službe.

Vsaka gasilska četa mora razpolagati s potrebnim orodjem, priborom in opremo, sicer se od nje ne moremo nadejati uspešne pomoči. Vsi predmeti, ki jih označimo z besedo »inventar«, pa stanejo mnogo denarja, zato jih moramo čim dalje ohraniti. Poleg tega nam morajo biti vsak čas v kar najboljšem stanju na razpolago. Zato imajo gasilske čete posebna orodišča, ki jih imenujejo tudi dom, če so večjega obsega. Tak dom ima n. pr. tudi gasilsko in rešilno postajo, sobo za moštvo, odborovo sobo, knjižnico, stanovanje za hišnika, predavalnico itd.

Kakšno naj bo gasilsko orodišče? To je težko reči, ker so prilike povsod drugačne. Toda eno velja za vse: orodišče naj se nahaja na strateško važnem mestu v osrčju območja ožjega četinega delokroga in naj bo lahko dostopno. Radi pranja in preizkušanja cevi ter radi preizkušanj brizgaln je želeti, da se nahaja v bližini orodišča tekoča ali večja stoječa voda, ali vsaj hidrant. Orodišče naj stoji s podolžno osjo vzporedno na os ceste. Med orodiščem in cesto naj bo zadosti velik in raven prostor za nastope. Na prostor naj vodi iz orodišča več širokih vrat, tako da lahko spravimo več vozil hkrati iz njega. Kjer ni zadosti sredstev za zidanje sodobnega gasilskega doma, naj se zgradi orodišče tako, da ga je pozneje kdaj mogoče brez večjih stroškov bodisi s prizidavo, bodisi z nadzidavo povečati.

Največja zahteva v vsakem orodišču naj bo red, čistoča, svetloba in zrak. Vsak predmet naj bo na svojem, točno določenem mestu. Orodje, pribor in oprema morajo biti vedno očiščeni in v takem stanju, da se lahko takoj in varno upo-

Novo mesto: Gasilstvo v starih časih

Stegnjeno na mogočni, strmi skali, katero objemlje od treh strani zelena Krka, se pne Novo mesto višje in višje po griču, vrhu katerega dominira mogočna in krasna gotška stavba kapiteljske cerkve. Strnjeni in stisnjeni bloki hiš in hišic se brez pravega reda, vendar pa zelo slikovito rinejo navzgor, kjer se strnejo z mogočnim kapiteljskim prezbiterijem v celoto in tvorijo tako pravo sliko srednjeveškega, trdnjavskega mesta, ki je še danes vkljub raznim neokusnim, modernim prizidavam ohranilo ta videz.

Mesto, ustanovljeno po Habsburgovcu Rudolfu IV. leta 1365., je prestajalo kaj burne čase. Obiskale so ga najraznovrstnejše nadloge, med katerimi so prednjačile požarne nesreče. Hiše so bile takrat po večini lesene ali vsaj z lesom krite ter tako ognju izpostavljene. Gasilske službe ni opravljal tako rekoč nihče, ker v tem ni bil nihče izvežban, niti ni bilo za to pripravnega orodja. Kadar je kje nastal požar, so pridrli meščani skupaj, vpili in kričali ter begali sem in tja, dejansko pa nič storili in ovirali še one, ki so se gašenja lotili.

Zelo pozno so Habsburžani po sili razmer začeli izdajati gasilne rede za svoje dežele. (Najobširnejši gasilni red leta 1759.) Za bivšo Kranjsko je bil izdan gasilni red celo v nemškem in slovenskem jeziku. Toda tudi to je kaj malo pomagalo, kajti Novomeščani se za predpise gasilnega reda in njega zahteve niso brigali, še manj pa hoteli kaj

žrtvovati za predpisano gasilno orodje. Tako je imelo Novo mesto vso to dobo pa tja do konca 18. stoletja za obrambo proti ognju le nekaj lestev, kavljev in par sodov za vodo. Zato se ni čuditi, da je v mestu pogostokrat izbruhnil požar, ki ga je bilo vselej zelo težko udušiti in omejiti, in ki je vselej napravil ogromno škodo. Ivan Vrhovec poroča v svoji »Zgodovini Novega mesta« o vseh večjih požarnih nesrečah, ki so zadevale mesto: v postu leta 1540. je ogenj uničil skoro vse mesto, porušil stolpe mestnega obzidja in poškodoval obzidje samo. Kolikor je po požaru leta 1576. ostalo hiš, so zgorele nekoliko let pozneje, leta 1583., z njimi vred pa tudi mnogo novih, pravkar sezidanih in pokritih sropelij. Leta 1605. je vpepel velik ogenj nad 60 hiš v mestu in l. 1664. je pogorelo mesto že zopet do tal; ostala je le tu pa tam kaka hiša. (Vrhovec, 78.)

Kljub tem težkim požarnim nezgodam pa ni bilo v mestu dolgo časa niti najnavadnejše opazovalne ali čuvajske službe. Zato je zalotil ogenj meščane skoro vedno nepripravljene. Pri popolni brezbriznosti in nepripravljenosti je imel ogenj v lesenih in s slamo ter senom kar natrpanih hišah netiva več ko dovolj. Šele, ko so se požari vedno bolj množili, so si Novomeščani omislili in uredili nočno čuvajsko službo. Nastavili so nočnega čuvaja, kateri je imel nalogo paziti in čuvati nad pokojno spečimi meščani in njih imovino, če pa bi opazil kaj sumljivega, hitro zbuditi ljudi. Ker pa so bili ti čuvaji zelo slabo

rabijo. Možnost hitrega nastopa je v nemali meri odvisna od reda v orodišču. Če moramo ob alarmu spraviti iz orodišča še razno nepotrebno navlako, da pridemo do potrebnega orodja, ali če moramo cevi šele sneti iz stolpa, potem se majhen požar vselej razširi v velikega, preden prispemo na požarišče.

Za red in snago v orodišču odgovarja orodjar. On je tudi odgovoren, da je orodje, pribor in oprema vselej v brezhibnem stanju. Redno jih mora pregledovati, posebej pa po vsaki uporabi. Potrebna popravila mora nemudoma oskrbeti. Orodjar vodi evidenco vsega orodja, pribora in celokupne opreme, zato vodi tudi glavno inventarno knjigo. O predmetih, ki se nahajajo v posameznih prostorih, mora sestaviti stenske inventarje.

Neobhodno potreben red v orodišču si ustvarimo tako-le: Predvsem določimo vsakemu izvršujočemu članu prostor v orodišču. V to svrho moramo imeti dovolj klopi in obešalnikov ali garderobnih omaric za osebno opremo. Namestimo jih ob stranskih stenah sobe za moštvo, če je ni, pa ob stranskih stenah shrambe za orodje. Prostore označimo z leve proti desni (odgovarjajoč roki prihajajočega!) s tekočimi številkami, ki jih pritrdimo nad obešalnik ali omarico, in sicer: številko 1 na skrajno levo stran, številko 2 desno poleg itd. Prostore dodelimo članom skladno z njihovo razdelitvijo po vodih in rojih, potemtakaem prostor številka 1 načelniku gasilskega odseka, prostor številka 2 vodniku I. gasilskega voda (dokler manjša četa nima voda, ostane ta prostor nezaseden!), prostor št. 3 rojniku, prostor št. 4 podrojniku I. gasilskega roja, prostore št. 5 do vstevši 12 gasilcem I. gasilskega roja, prostor št. 13 rojniku II. gasilskega roja itd., točno po vrsti, kakor je razvidno iz razdelitve članov, ki jo izobesimo v orodišču na vidnem mestu.

Zato se napiše razdelitev članov na večjo lepenko. Zgoraj je navesti glavne poslovalce čete, potem po vodih in rojih člane gasilskega odseka, nato trobentače in končno člane samarijanskega odseka. Vsako mesto v teh odsekih naj dobi na lepenki svojo tekočo številko, pri čemer pa je treba upoštevati verjetni prirastek članov v bližnji bodočnosti. Pri vsaki številki naj se napravi iz primernih vrvic dve zanki, za kateri se da zataktni poseben listič iz trdega papirja. Na li-

stič se napišeta priimek in ime člana. Tako se dajo pri poznejših preuvertitvah članov listki hitro izmenjati.

Številke, s katerimi označimo prostore poedinih članov, napišemo za različne čine in različne odseke na tablice različnih barv. S tem olajšamo članom hitro orientacijo v orodišču. Za označbo prostorov članov gasilskega odseka napišemo črne tekoče številke na rdeče tablice, za označbo prostorov trobentačev napišemo črne številke na rumene tablice, dočim uporabljamo za označbo prostorov članov samarijanskega odseka bele tablice. Nanje napišemo za navadne samarijane črne številke, za izprašane bolničarje pa rdeče.

Številke in tablice morajo biti tako velike, da so tudi na razdaljo več korakov dobro vidne. Ta način označbe prostorov naj olajša poedinim članom hitro orientacijo v orodišču, kjer ima vsak član svojo osebno opremo na svojem stalnem prostoru. *Ta stalna razdelitev prostorov pa je brez vpliva na razvrstitev članov ob raznih nastopih, ob katerih se člani v okviru njihovih odsekov (gasilskega ali samarijanskega) sami uvrščajo v edince, in to po vrstnem redu njihovega odziva na alarm in po vsakokratni potrebi.*

Skladno s to ureditvijo prostorov nameščamo tudi orodje in vozila, in sicer: vozila, orodje in pribor članov gasilskega odseka na desnem krilu in v sredini; vozila, orodje in pribor samarijanov pa na levem krilu; skratka tako, da je dotičnemu odseku takoj pri roki. Samo ob sebi umevno postavimo v sprednjo vrsto vozila, orodje in pribor, kar pogosteje rabimo, ne pa kako predpotopno brizgalno, ki nam služi zgolj za skrajno rezervo. Vozila, brizgalne in navijaki naj bodo tako postavljeni, da se dajo hitro izvleči na prosto. Najbližje vratom je treba postaviti vozilo, ki naj prvo odpelje na pomoč. Lestve naj bodo postavljene ali obešene tako, da so lahko dosegljive.

Dvojno zvite cevi naj bodo blizu vrat pokončno postavljene na stojalu iz lat, da jih s prvim prijemom lahko dosežemo. V bližini vrat naj bo vidno nameščenih tudi nekaj ročnikov, plezalnih vrvi, par razdelilcev, nastavkov in ključev za odpiranje hidrantov itd. Ostali ročniki, ostale vrvi, nastavki in ključi za odpiranje hidrantov, razdelilci itd. naj bodo na vozilih. Tako pritrdimo n. pr. na poedine navijake in brizgalne z jermenčki ali na drug prikladen način po en

plačani, so svojo službo vršili prav malomarno. Da bi jih meščani vendarle nekako nadzirali v izvrševanju njihove dolžnosti, so čuvajem naložili, da morajo izklicevati ure. Kljub temu pa se je neredko pripetilo, da je »budno oko« nočnega čuvaja — zaspalo in se predramilo šele takrat, ko je bil ogenj že v največjem razmahu. To je pa tudi vse, kar so Novomeščani v tistih časih storili proti omejitvi požarov.

Ko je leta 1785. izšel gasilni red za Kranjsko, je okrožni odbor skupno z mestnim svetom pregledal vse stavbe v mestu. Pri tem ogledu je komisija naletela na najrazličnejše nedostatke. Okrožni odbor je zato mestnemu svetu naročil, naj te nedostatke čimprej odpravi, toda naletel je na gluha ušesa. Ne mestni svet, še manj pa meščani se niso brigali za to zapoved. Okrožni odbor je drezal in drezal, ko pa le ni nič dosegel, je leta 1795. takratni okrožni glavar še enkrat zaukazal pregled hiš. Komisija, ki je ta pregled vršila, je morala ugotoviti: v kakšnem stanju so ognjišča, če so dimniki in redu in dobro čiščeni, ali ni v hišah večje količine slame in sena ter ali je vsaka hiša zadostno preskrbljena z vodo pod streho. Ostro je zabičal, da se morajo vsi nedostatki takoj odpraviti, krivci pa naznaniti njemu, da jih kaznuje. Poleg tega je bil istega leta izvoljen tudi nov policijsko-požarni komisar, ki je moral s štirimi podrejenimi meščani nadzorovati mesto.

Kljub tem odredbam ni bilo posebnih izpre-

memb. Leta 1796. je dobila novomeška vojašnica novo brizgalno, ki je bila namenjena tudi za požare v mestu. Vendar z brizgalno ni znal nihče ravnati. Zato so pozvali nekega urarja in nekega ključavničarja ter jima naročili, naj novo brizgalno pregledata in preštudirata njen ustroj ter jo spravita v pogon, češ da že po svoji obrti razumeta njeno sestavo in ravnanje z njo.

Leta 1799. je imelo mesto poleg vojaške troje brizgalen, 32 lestev, 32 kavljev in 226 slamnatih veder za vodo. Tega leta je bilo od višjih oblastev zapovedano, da se ustanovi požarni sklad za nabavo orodja, ljubljanska gradbeno-požarna komisija pa je za Novo mesto izdelala obširna navodila o množini in namestitvi orodja, ki bi ga bilo treba nabaviti in bi veljalo 1118 gld. 16 kr. Poleg tega je komisija še predlagala zgraditev vodnjaka vsaj na trgu in ob kapiteljski cerkvi. Stroške za to bi nosila deloma država, deloma meščani, ki bi lahko plačevali z obveznicami vojnih posojil in dobav. Za shrambo gasilnega orodja je primanjkovalo primerne prostora, zato je državno oblastvo hotelo v ta namen porabiti cerkev sv. Antona, ki je bila po potresih precej poškodovana, toda tej nameri so se meščani uprli. Deželna vlada je zato izrekla upravitelju mestnega sodišča ukor, ker ni poučil meščanov, naj se ne vtikajo v to, kar oblastvo v njihovo korist dela, obenem pa je zahtevala, naj oni, ki jim uporaba cerkve v navedeni namen ni po godu, zbero 150 gld., pa bodo imeli orodjarno, kjer bodo sami hoteli.

ročnik, razdelilec, ključ za nadzemske in nastavek za podzemske hidrante, če imamo take hidrante v območju našega delokroga.

Na vozilih, osobito na motoriziranih, naj bo potrebno orodje stalno v najstrožji pripravljenosti. Istotako pribor in gotova oprema posadk, ki taka vozila ob alarmu takoj zasedejo in potem čimprej odrinejo na pomoč.

Protiplinsko in slično opremo shranimo v posebne omare, da se ne zapraši in ne pokvari.

Orodišče ni samo ogledalo skrbljivosti orodjarja in nadzorujočega podpoveljnika, temveč tudi zanesljivo ogledalo delovanja čete vobče. *Že prvi pogled v orodišče nam vse pove!* Brezbrižnega orodjarja moramo čimprej nadomestiti z bolj skrbnim in delavnim. Orodjar ima dosti odgovornosti in zato tudi častniški čin. Je član uprave in poveljstva.

Žal se za orodišče in orodje v marsičem premalo brigamo. Orodišča so često vlažna. Vlaga, rja, prah in blato sčasoma uničuje naše orodje. *Orodišča ne smejo biti vlažna*, to je pglavitna zahteva! Če jo ne upoštevamo, ravnamo kakor gospodar, ki hrani pridelke v mokri kleti, akoravno ve, da mu bodo segnili. Takega tepca vendar zlepa ne najdeš. Vsaj med kmetovalci ne!

Okna in vrata orodišča naj se dobro zapirajo, da pozimi varujejo pred mrazom, poleti pa pred prahom. Toda skrbeti moramo za redno in izdatno zračenje. Prah sčasoma razkraja in razjeda tkanine, pa tudi les in kovine. V prahu je tudi žgano apno, ki se veže z vodo (vlago) in spremeni v gašeno apno. Le-to pa je jedko. Tudi rja na železu, zeleni volk na bakru in bronu razjedata kovine. Zato se morajo vsi kovinski deli pogosto čistiti. Železo čistimo z nafto ali petrolejem; za čiščenje sekiric pa natrosimo najfinejši smirkov prah na krpo, s katero potem drgnemo platišča. Osnazene železne dele namažemo s posebno mastjo, kakršna se uporablja za orožje. Baker, med in bron očistimo s sidolom ali s kakim drugim čistilnim sredstvom. Potem moramo kovinske dele s krpo dobro izdrgniti, da jih ostanki čistilnih sredstev ne razjedajo. Usnjene dele in predmete moramo dobro očistiti in namažati z ribjim oljem. Paradnih pasov seveda ne namažemo, ker bi sicer zamazali obleko.

Lesene dele orodja od časa do časa premažemo s segretim lanenim oljem ali firmežem, nikakor pa jih ne smemo prepleskati z oljnato

barvo. Pod barvo se skrijejo razpoke, kar se potem, posebno pri lestvah, lahko hudo maščuje.

Orodje, pribor in opremo moramo čistiti, posebno pa še po vsaki uporabi. To moramo storiti takoj in temeljito brez vsakega odlašanja. Brizgalne moramo po uporabi vedno izprati s čisto vodo, da odstranimo ostanke blata, peska itd.

Posebna skrb veljaj tudi razsvetljavi orodišča. Luči naj razsvetljujejo ves prostor. Ponoči naj vedno radi kontrole gori slabša luč. Tik ob vratih naj bodo pripravljene svetilke in vžigalice za zasilno razsvetljavo orodišča. Potem ne bomo v zadregi, če bi električna razsvetljava slučajno odpovedala.

Pozimi pokrijemo brizgalno z lesenim pokri-valom, ki naj bo znotraj toplo podloženo. Znotraj pokrivala naj gori električna pečica, da toplota ne pade pod ničlo. Zadostuje tudi navadna žarnica. Potem nam ni treba izprazniti vodnega hladilnika in motorka je tudi ob mrazu takoj nared. Če imamo v orodišču tudi motorna vozila, je najbolje, da skrbimo pozimi za redno kurjenje orodišča. Na izpraznjen vodni hladilnik motornega vozila ali brizgalne je vselej namestiti napis: »Hladilnik nima vode!«, da ga ob odhodu ne pozabimo napolniti.

Še par besed o pažnji, ki jo moramo posvečati vratom orodišča in ključem za odpiranje teh vrat. Krila vrat naj se z lahkoto odpro, ključavnica hitro odklene. Ključavnico in pa tečaje vrat je treba redno in skrbno mazati. Poleg hišnika naj imajo po en ključ orodjar in najmanj dva v bližini stanujoča gasilca. Ti ključi naj visijo v posebnih omaricah pod šipo na dostopnem in gasilcem poznanem mestu v dotičnih stanovanjih. Kdor misli, da je pri vseh četah v tem pogledu zadosti preskrbljeno, se zelo moti; pri mnogih četah vlada tudi v tem pogledu neverjetna brezbržnost in malomarnost.

Samo ob sebi umevno je, da morata vladati red in snaga tudi zunaj okoli orodišča, posebno na prostoru pred vrati. Ta prostor ne sme biti nikdar zatrpan n. pr. z lesom ali snegom. Čim zapade sneg, ga moramo odkidati.

Poudarjamo: smotrna ureditev orodišča, pažnja na orodje in njega vzdrževanje, skrb za največji red notri in okoli orodišča, so važen predpogoj za uspešno delovanje gasilske čete!

Končno so se le spora-zumeli, da bo stala nova shramba za orodje ob zidu poleg kapucinskega vrta.

Leta 1802. je novomeško vojaško poveljstvo organiziralo posebno vojaško požarno stražo, vendar se razmere niso dosti zboljšale radi prevelike brezbržnosti meščanov. Jasen dokaz temu je pritožba takratnega mestnega dimnikarja K. Kohla iz leta 1807., s katero se pritožuje, da meščani, posebno oni na Bregu, ne dajejo snažit dimnikov, narkar je bilo po mestu oznanjeno, da bo vsak tak prestopek strogo kaznovan. Kmalu po prihodu Francozov l. 1809. je v mestu zopet izbruhnil požar, ki je uničil precej hiš. Leta 1811. je bilo v Novem mestu tole gasilno orodje: ena večja brizgalna, tri manjše, 180 slamatih veder, tri lestve in devet kljuk. Vse to je bilo shranjeno deloma v proštiji, deloma na rotovžu. (Kaj pa je bilo s shrambo za orodje? — Op. uredn.)

Do leta 1826. v mestnem arhivu ni več sledu o kakih novih odklokih ali posebnih dogodkih v požarnem oziru. Takrat pa je okrajno glavarstvo ponovno odredilo pregled hiš in ugotovilo, da so kadi pod strehami prazne, voz za vodo polomljen in brez soda, kandijski voz za vodo v hlevu zametan z gnojem, lestve za pošto pa si je izposodil neki zidar! Da se odpravi ves ta nered, je bilo vsem meščanom naročeno, koliko veder, kljuk in drugega mora vsak posestnik nabaviti, mesto pa da mora skrbeti za ostalo orodje. Ponovno je bil za nabavo tega orodja osnovan sklad, v katerega naj bi

meščani prostovoljno prispevali, ali pa naj se uvede posebna doklada na davke. Meščani seveda niso hoteli z izpolnjevanjem teh naročil, zato jih je oblastvo k temu prisililo tako, da je vse nedostatke popravljalo samo — na njihov račun. Meseca oktobra 1828. je ljubljanski livar Samassa dobavil Novemu mestu novo brizgalno, ki je veljala 689 glđ. Poleg tega je mesto dobilo še 20 m cevi, voz za gasilno orodje in 100 veder. Naslednje leto je bil za Novo mesto izdan poseben požarni red in v njem je bila za prestopke določena kazen 25 do 100 glđ., oziroma 3 do 14 dni zapora. Meščanom pa je bil priporočen nakup ročnih brizgalen, ki jih je Samassa prodajal po 20 goldinarjev.

Vprav pred 100 leti, v letih 1839./40., je bila izdana naredba, po kateri so bili vsi meščani prisiljeni k sodelovanju pri požaru v mestu, ki je bilo razdeljeno v štiri okraje. Vsakemu okraju je načeloval poseben požarni komisar. Za službo pri orodju so bili meščani dodeljeni imenoma, in sicer: k veliki brizgalni 3 vodje in 30 mož, k mali 2 vodji in 8 mož, k rotovski brizgalni 16 mož in po 4 možje k lestvam. Za dovoz vode in brizgalen je bilo določenih 20 meščanov, 18 za polnjenje sodov in 6 tesarjev za razdiranje streh. To je bila že neke vrste vsaj deloma urejena požarna bramba, pri kateri so morali pomagati vsi meščani brez razlike stanu ali spola. Vsak lastnik konj je bil pod kaznijo 5 glđ. dolžan dati konje na razpolago, oni pa, ki je prvi pripeljal konje ali prinesel prvo vedro vode, je dobil na-

X.

Organizacija požarno-varnostne službe

Poleg smernic za praktično izvedbo te in ostalih gasilskih služb bomo podali tudi kratko pojasnilo glede teh služb. Brez dvoma je skrbna organizacija posameznih vrst gasilske službe najvažnejša naloga gasilskega stratega. Upoštevajoč sodobna izkustva, jo mora izvršiti dobro premišljeno in smotrno. Le tedaj bo delovanje čete uspešno.

Umestno je, da začnemo z organizacijo požarno-varnostne službe. Ogenj uničuje ogromne vrednosti narodnega premoženja, zato naj ga vsak pomaga preprečevati. Tudi gasilci moramo krepko sodelovati. Ni dovolj, da se borimo proti ognju, temveč moramo predvsem skrbeti, da vobče ne pride do požara. *Bolje je ogenj preprečiti, nego boriti se proti požaru!* Gasilci moramo vneto in smotrno sodelovati z vsemi merodajnimi faktorji, da se odstranijo vzroki ognja in preprečijo požari. S takim delovanjem, če se redno izvršuje, gasilske ustanove splošnosti bolj koristijo, kakor če pogasijo vsake kvatre kak požar.

Najvažnejša panoga požarno-varnostne službe je »*požarna policija*«. Le-ta obsega skupnost vseh zakonskih predpisov, oblastvenih določb in ukrepov, da se prepreči nastanek in razširjenje ognja. Sem spadajo predpisi in določbe o načinu gradnje in kritja zgradb, o širini cest in varnostnih pasov, o kurilnih in razsvetljevalnih napravah, o varnosti pri izdelavi, vskladiščenju, odpremi in prodaji eksplozivnih in lahko vnetljivih snovi in predmetov ter o ravnanju z istimi, o ravnanju z ognjem in z lučjo, o vzdrževanju in čiščenju dimnikov in kurišč ter o rednem pregledovanju vseh zgradb in njihove notranjosti.

Po § 77. Zakona o občinah vrši krajevno policijsko oblast občina, v kolikor je ne vršijo državna oblastva. Občina ne izdaja samo gradbenih dovoljenj, temveč mora zgradbe tudi nadzorovati in skrbeti za varnost pred požarom in drugimi nesrečami. V to svrho obstoja posebni »*Požarno policijski red*«, ki ga moramo poznati in po katerem se moramo tudi ravnati. Za nas gasilce so predvsem važne one določbe, ki govorijo o požarnem ogledu.

V vsaki občini mora obstojati »*požarno-ogledna komisija*«, ki jo sestavljajo:

1. župan ali požarni komisar ali zato določen občinski odbornik;

2. pooblaščen dimnikar, v čigar okoliš spadajo zgradbe;

3. zastopnik gasilstva.

Stroške komisije plača občina.

Za člana komisije ne smemo imenovati vsakega poljubnega gasilca ali takega, ki se sili v komisijo le radi dnevnice, temveč moramo imenovati člana na vodilnem mestu, da o priliki pregledov upozna gradbene in druge razmere četinega območja. Če poveljnik ne utegne, naj bo član komisije podpoveljnik ali vodnik gasilskega voda.

Požarno-ogledna komisija pregleda vsaj enkrat na leto vse zgradbe v občini, da-li so dimniki ometeni in dimniška vratca nepoškodovana, da-li so strelovodi in gasilne priprave v redu itd., in predlaga, kar bi bilo potrebno za odpravo nedostatkov. Pregledati mora tudi okolico poedinih zgradb in ugotoviti, kje je najboljši dohod do njih in kje je najbližja voda za gašenje. Predlagati mora potrebna in možna izboljšanja.

Nekaj pravil požarno-varnostne službe si moramo zapomniti, in sicer:

1. Kurišča naj so zgrajena iz negorljivega gradiva na negorljivih temeljih in izključno v prostorih, kjer ni posebne nevarnosti za požar!

2. Dimne cevi in dimniki naj bodo brez razpok, vratca naj bodo dvojna, pločevinasta, in naj se dobro zapirajo! Med gorljivimi deli zgradbe in cevmi ter dimniki naj znaša presledek najmanj pol metra!

3. Dimnike, cevi in kurišča je treba redno čistiti!

4. Pepel in saje je treba takoj varno odstraniti, ali spravljati v zaprtih, negorljivih ali s pločevino obitih posodah!

5. Podstrešja in slični prostori naj bodo brez navlake; v bližini dimnikov se ne sme ničesar gorljivega shranjevati!

6. V kletih se ne sme pod okni ničesar gorljivega shranjevati, da ogorek, ki ga mimoidoči odvrže, ne povzroči požara!

7. Z odprto lučjo se ne sme hoditi v podstrešje, v kleti in gospodarska poslopja! Stekla svetilk naj bodo cela!

grado 2—3 gld. Ponoči so morali meščani ob požarnem znaku takoj razsvetliti okna ob ulicah. Vsak posestnik je moral dimnik svoje hiše speljati nad streho, med posameznimi hišami pa je bilo treba sezidati tri čevlje nad streho segajoč požarni zid. Poleg tega je oblastvo skrbelo tudi za mestno razsvetljava in leto za letom zahtevalo od občine poročila, kaj se je v tem pogledu ukrenilo.

Po novem občinskem zakonu iz leta 1849. izvoljeni mestni župan je 27. aprila 1851. izdal nov gradbeno-požarni red, ki je ostal v veljavi vse dotlej, dokler niso bile vse te stvari s posebnimi zakoni enotno urejene. Večkrat ustanovljeni požarni skladi pa so bili menda že zopet opuščeni, zakaj 7. maja 1867. je občinski odbor ponovno ustanovil sklad za nabavo gasilnega orodja in določil zanj letno 50 gld., leta 1874. pa še izredno podporo 200 gld.

Dolgih let je bilo treba in nešteto težkih in pogubnih požarnih nesreč, da je v Novem mestu polagoma vendarle prodrla misel na enotno in urejeno gasilsko organizacijo, katera bi popolnoma izvežbana in z dobrim orodjem hitela v nesreči bližnjemu na pomoč. V »Prostovoljnem gasilnem društvu«, ki je bilo ustanovljeno leta 1876., je Novo mesto končno dobilo tako organizacijo, ki nadaljuje danes v »Prostovoljni gasilski četni Novo mesto« delo, započeto po prednikih. (Po knjigi »Novo mesto in njegova prostovoljna gasilska četa« od prof. Janka Jarca sestavil Poide Cigler.)

Dva požara pri Zagorju

V mesecu aprilu so imeli v zagorskem okolišju že dvakrat gozdni požar, in sicer prvič v bližini železniške postaje, drugič pa pod Svj Planino. Prišel je goreti velik del gozda, last petih posestnikov. Ogenj je napravil za več desetisočev škoda. K požaru so prihitele gasilske čete iz Kotredeža, Zagorja in iz Trbovelj kar z dvema avtoma. Požar je trajal štiri ure, nakar se je gasilec s skupnimi naporimi vendar posrečilo omejiti njegovo besnenje. Prebivalstvo okoliških vasi je bilo v nevarnosti, da bo močan veter zanesel ogorke na njihova gospodarska poslopja. Vseposod je potrebno zlasti zdaj čim več previdnosti v gozdovih.

Velik gozdni požar nad Celjem

Dne 17. aprila se je po Celju razširila vest, da gori gozd nad Pečovnikom. O tem je bila obveščena tudi celjska gasilska četa, ki je takoj odhitela na kraj dogodka. Tja so hitele tudi množice ljudi. Požar se je videl tudi iz mesta, najbolj pa izpred kolodvora.

Po neprevidnosti nekoga najemnika, ki je v Vipoti blizu Celjske koče zažigal suho dračje, je okoli treh popoldne izbruhnil požar v gozdu posestnikov Zupana in Ojsterška. Zaradi visokega suhega resja je ogenj zajel velik kompleks hrastovega gozda. Na pomoč so prihтели gasilci iz Celja in Gaberja, pomagalo pa je tudi vojaštvo.

**Kupujte in prodajajte
srečke gasilske loterije**

8. Električne naprave naj napeljuje, pregleduje in popravlja le strokovnjak!

9. Z ognjem in ognjenevarnimi snovmi je treba previdno ravnati!

10. Vžigalice in ogorki se ne smejo odvreči, preden niso popolnoma ugasnili!

11. V gozdovih se ne sme kuriti; če pa je že nujno potrebno kuriti, se ne smejo opustiti potrebne varnostne mere!

12. V zgradbah naj bo pripravljena voda in druga sredstva za gašenje v sili!

XI.

Organizacija službe pri tečajih in vajah

Služba pri tečajih in vajah je posebno važno poglavje gasilske službe, dvigne naj strokovno in telesno vzgojo izvršujočih članov, njihovo gasilsko izobrazbo in izvežbanost.

Naše delovanje mora biti na eni strani usmerjeno na preprečenje požarov in nesreč, na drugi strani pa na borbo proti nastalemu požaru ter na obrambo in na reševanje ob nesrečah. Nikdar nam ne bo mogoče popolnoma preprečiti požarov in nesreč, zato moramo biti vedno sposobni, da se proti požarom uspešno borimo in da prožimo ob nesrečah potrebno pomoč. Za te svrhe moramo razpolagati z dobro izvežbanimi in discipliniranimi edinicami zdravih, odločnih in strokovno dobro izšolanih gasilcev ter samarijanov. To dosežemo le s smotrnim in sistematskim šolanjem in urjenjem istih. Gasilske spretnosti jim morajo preiti v meso in kri.

Športnik se povzpne nad povprečje le z marljivim in smotrnim treningom. Tudi dober gasilec ne pade kar tako z neba. Sistematsko in temeljito ga moramo poučevati in vaditi za njegov, čeprav prostovoljni poklic.

V resnih slučajih je uspeh gasilskih edinic v največji meri odvisen od tega, kako so opremljene, s kakšnim orodjem razpolagajo in kako so člani izšolani in izurjeni. Slaba izurjenost, slaba disciplina in nezadostna oprema so največ krive, če uspehi niso zadovoljivi.

Solanje in urjenje vršijo v glavnem poveljnik in ostali člani četine uprave. Zato se mora predvsem to osebje v vseh vprašanjih in panogah gasilske službe teoretično in praktično izšolati in izvežbati, šele nato lahko uspešno šola in vadi svoje edince.

(Dalje sledi)

VESTNIK OBRAMBE

PRED NAPADI IZ ZRAKA

IZDAJA BANOVINSKI ODBOR ZA ZAŠČITO CIVILNEGA PREBIVALSTVA
PRED SOVRAŽNIMI NAPADI IZ ZRAKA V LJUBLJANI

Urednik dipl. chem. Črto Nučič, strokovni referent

Pravilnik, s katerimi se predpisuje celokupno delo za zaščito pred napadi iz zraka

Na podstavi člena 22. uredbe (z zakonsko močjo) o zaščiti pred zračnimi napadi predpisujem tale

PRAVILNIK O ZAŠČITI PRED ZRAČNIMI NAPADI¹

I. DEL.

Splošno navodilo.

A. O bojnih strupih in prvi pomoči.

1. Opredelitev.

Bojni strupi so plinasta, tekoča ali tedna telesa, ki se spuščajo v obliki plina, pare in dima ali praha iz raznih bojnih sredstev, najpogosteje pa iz letal, in ki delujejo zelo škodljivo na ljudi in živali, na živila kakor tudi na kraje, kjer ljudje stanujejo ali se mudé.

2. Fizikalne lastnosti bojnih strupov.

Manj je bojnih strupov, ki so brez barve ali brez duha; večina njih pa ima barvo in duh. Barva je lahko svetlejša ali temnejša, zelenkasta, rumenkasta, rdečkasta, sivkasta, rajava itd., duh pa je lahko po česnu, gorčici, čokoladi, suhem listju, rastlinski ali sadni gnilobi itd.

Vsi bojni strupi so nekaj gostejši in težji od zraka, drugače bi se naglo porazgubili in le malo učinkovali. Zato se bojni strupi plazijo po površju zemlje in se zbirajo na nižjih krajih in globelih, v dolinah, rupah, jamah, vodnjakih, kletih itd., kjer se najdalj drže.

Bojni strupi se pojavijo lahko: v trdnem stanju v obliki prahu ali dima, v tekočem stanju v obliki kapljic ali pare in v plinastem stanju, t. j. kakršen je zrak. Najsi se pojavijo v kateri koli obliki, delujejo bojni strupi: ali na notranje organe človeškega organizma ali vnanje ali pa v obeh smereh, t. j. na notranje in na vnanje organe. Na notranje organe delujejo predvsem po vdihavanju, eventuelno tudi po zastrupljeni hrani ali pijači; vnanje pa delujejo skozi kožo, pri čemer prodrejo skozi vsako navadno obleko in obutev.

3. Učinkovanje bojnih strupov.

Učinkovanje bojnih strupov je odvisno od gostote (koncentracije), t. j. od množine strupa v kubičnem metru zraka. Učinkujejo lahko trenutno

¹ Službeni list kr. banske uprave za dravsko banovino z dne 10. maja 1939, kos 37, stran 398.

ali pa šele čez nekaj časa. Učinek je lahko smrtonosen ali pa povzroči samo lažje ali hujše obolenje določenih organov.

Vsi bojni strupi se delijo poglavitno na dražljivce, stanične (celularne) strupe in na prave strupe.

a) *Dražljivci*. V to skupino spadajo:

1. *solzavci* (kamor spada kloracetofenon, brombenzilcianid, kloraceton, bromaceton). Ti strupi povzročajo vnetje očesnih veznic s solzenjem in hudo občutljivost oči za svetlobo. Spoznajo se po tem, da trenutno napadajo oči. Za prvo pomoč zoper te strupe je treba dati mrzel obkladek na oči;

2. *kihavci* iz arzijskih spojin (kamor spadajo difenilklorarzin, difenilcianarzin, difenilaminoklorarzin, etilarzindiklorid ali etilarzindibromid itd.). Ti strupi dražijo poleg očesne veznice zlasti še sluznice v nosu in grlu in povzročajo neprestano kihanje, kašelj, vzdigovanje in bruhanje; dalje, hudo izločanje tekočine iz nosa, eventualno tudi krvave izmečke, močan pritisk v zgornjem delu prsi ob zastajanju dihanja, davljenje, glavobol in naposled tudi poškodbe na koži. Za prvo olajšavo je treba uporabljati mrzle obkladke čez oči in obraz; če boli glava, tudi čez teme in zatilnik; pri kašlju; davljenju ali krvavih izmečkih tudi čez prsa in hrbet.

b) *Stanični (celularni) strupi*, ki so:

1. *dušljivci* ali *pljučni strupi*, kamor spadajo klor, fosgen (ogljikov oksiklorid), perklor (klorirani metilformat) ali difosgen, klor-pikrin, etilarzindiklorid, klormetilester mravljinčne kisline. Vsi ti strupi imajo nekakšen neprijeten duh, kakor n. pr. po gnilem listju. Ti strupi dražijo nos in grlo in povzročajo trenutno kašelj ali stisnejo grlo in pljuča in uničujejo v njih pljučne mešičke in lasovite krvne žilice. Zato pljuča otečejo in pritiskajo na srce, a nastane tudi krvavljenje iz ust in nosu, kar vse dovede trenutno do težkega obolenja, pa tudi do hipne smrti. Slabe gostote in malo množino vdihanega strupa morejo zdrava pljuča in srce še dokaj lahko preboleti. Fosgen je znatno močnejši od klora. Ti strupi ne delujejo vnanje na kožo.

Prva in najvažnejša pomoč poškodovancem po teh strupih je največji mir, hkrati pa jih je pokriti z odejo, da se ogrejejo, kakor tudi kar moči hitro prenesti na nosilih brez stresanja v bolnico ali do zdravnika. Prvo pomoč dá lahko tudi osebje iz zdravstvene ekipe, ki se je za to na posebnem tečaju posebej izučilo;

2. *mehurjevci*, t. j. *kožni strupi* tipa iperita (diklordietil-sulfid) in lewisita I, II in III (klorvinilarzindiklorid, diklordifenilarzinklorid, triklortrivinalarzin). Iperit velja za enega najmočnejših strupov. Ima duh po gorčici in česnu. Njegov učinek se začuti šele po nekaj času, po 3 do 4 urah v obliki lis, nato pa v obliki mehurjev z rumeno tekočino pod kožo in traja zelo dolgo. Bolečine se začno šele po 2 do 3 dneh. Zato velja ta strup za zahrbtnega. Kot fizikalno telo je tekočina, ki se pojavlja v obliki pare ali zelo drobnih kapljic. Kot tak deluje najmočneje na nežnejše dele telesa: na očesno veznico, sluznico v nosu, ustih, grlu in pljučih, in vnanje predvsem na nežnejše dele kože, v močnejši gostoti pa tudi

skozi obleko in obutev na vsak del telesa. Povzročča obolenja na očeh, začeni z močnim solzenjem pa do gnojenja, zaradi česar lahko povzroči tudi slepost. Vse ostale poškodbe od iperita imajo podobo opeklin, od močne pordečitve kože pa do uničenja sluznice. Vsi ti strupi povzročajo trenutno močne bolečine in se vsa ta obolenja težko in počasi zdravijo in pogosto povzročijo smrt. Razen neposrednih pojavov obolenja od iperita se pokažejo kot neposredni pojav tudi posinjelost obraza, srčna slabost, glavobol in bruhanje.

Prvi varnostni ukrep pred nevarnostjo po iperitu je ta, da se podaš še pred poškodbo v kakršen koli zaprt prostor, ker iperitova para, kakor vodena para, ne prodira v nevarni meri skozi rege pri oknih ali vratih; ob poškodbi pa je treba takoj sleči vso zgornjo obleko in kar najhitreje, v 15 do 30 minutah, oditi v bolnico, kjer se mora poškodovanec najprej dobro umiti z milom; še boljše je pa, da se okopa in ostriže, nato pa namažejo poškodovana mesta s klorovim apnom in se potem nadaljuje zdravniška oskrba.

Razen spredaj navedenega je iperit tudi zelo o d p o r e n strup. Tudi če pade na zemljo ali na kakšno stvar, se dolgo drži v obliki kapljic ali vlage in povzročča z izhlapevanjem ali ob dotiku zastrupitev, kakor pri neporednem napadu z iperitom. V hladu in na zmerni vlagi se lahko drži prav nenavadno dolgo. Zaporedoma vroče sonce in dež ga lahko izhlapita in spereta, t. j. uničita v 8 do 15 dneh.

Zaradi vsega tega se iperit navadno uničuje umetno. Oddelki (kemijski), ki preiskujejo (ugotavljajo) in uničujejo bojne strupe, morajo biti zaradi iperita opremljeni s specialno zaščitno obleko in obutvijo.

c) Pravi strupi, in to:

1. tipa cianovodikove kisline, ki se uporablja tudi za desinfekcijo stanovanj in kamor spada tudi bromcian, ali

2. tipa ogljikovega monoksida (ki nastaja tudi pri zgozrevanju oglja).

Ti strupi morajo prodreti v organizem, če naj učinkujejo. To se zgodi z vdihavanjem. Tedaj povzročé v zadostni gostoti trenutno smrt. Drugače meri njih delovanje na živčni sistem in na kri. Tedaj se pojavijo po jakosti gostote krči, živčni napadi, nezavest in smrt pri cianovodikovi kislini, slabost, glavobol, šumenje v ušesih, nezavest in smrt pa pri ogljikovem monoksidu. *V tem in onem primeru so čisti zrak in umetno dihanje ali dajanje kisika po malem, včasih tudi puščanje ali transfuzija krvi prva pomoč. Pri cianovodiku razen tega tudi polivanje zatilnika z mrzlo vodo, pri ogljikovem monoksidu pa gorki obkladki.*

Ogljikov monoksid se kot vojni strup v vojni 1914. do 1918. ni uporabljal, ker je lažji od zraka; ali navadno se razvija ob požarih in razpoku vseh projektov in povzročča poleg eksplozije tudi zastrupljenje v zakloniščih, kavernah, kletih itd. Tja se navadno priplazi in se tamkaj zbira. Plini pri eksplozijah imajo lahko do 60 % ogljikovega monoksida. *Maska zoper bojne strupe ne ščiti proti ogljikovemu monoksidu.*

4. Način zaščite proti bojnim strupom.

Notranji organi se ščitijo proti bojnim strupom z masko proti bojnim strupom.

Ob vsakem bombardiranju je treba dati masko na obraz, ker se ne more vedeti, ali se obenem z bombardiranjem ne mečejo tudi bojni strupi. Masko je načeloma treba imeti vedno pri sebi, iz zastrupljenega prostora pa je treba čimprej oditi.

Maske samo v hermetično zaprtem zaklonišču, ki je kot tako nalašč zgrajeno in če je v redu, ni treba natikati na obraz.

Če nimamo maske, se začasno lahko zaščitimo z namočeno krpo ali robcem ali ruto, ki jo tiščimo na nos in usta, ker vlaga zadržuje, vpija ali slabi vse bojne strupe, najsi so v trdnem, tekočem ali plinastem stanju.

Bojni strupi, ki delujejo na kožo (mehurjevci), prodrejo skozi vsako obleko in tudi skozi usnjeno obutev; zato ščiti pred njimi samo specialna zaščitna obleka. Zaradi teh bojnih strupov se je najbolje zateči v kakršno koli zaklonišče, četudi le v navadno sobo.

Zaklonišče, tudi najpriprostejše in v naglici narejeno, je vselej koristno.

5. Splošni popis maske.

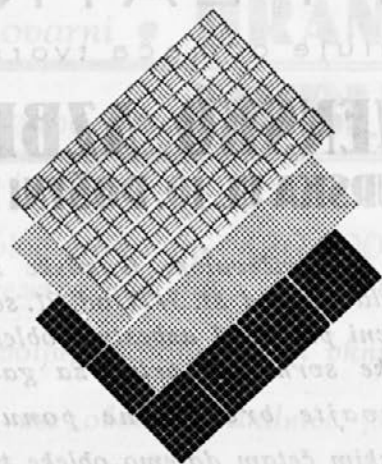
Maske sestojijo poglavitno iz naličnice ali obrazine, cevi (tula) in cedila ali filtra; imajo pa lahko tudi samo naličnico in cedilo. Takšne so navadne civilne maske.

Naličnica se namešča na obraz in rabi v to, da brani zastrupljenemu zraku pristop do dihal, nosa in ust, pa tudi do oči. Cev rabi v to, da veže naličnico s cedilom in da prevaja precejeni in prečiščeni zrak iz cedila v naličnico. Cedilo pa rabi v to, da prečišča — prefiltrira ali preceja zastrupljeni zrak in da prepušča samo čist zrak v cev, oziroma v naličnico do nosu.

Vsak teh delov maske mora biti popolnoma v redu in morajo biti vsi med seboj tako spojeni, da ne more priti zrak z nobene strani v naličnico, razen skozi cedilo. Naličnica se mora h koži obraza tako tesno prilegati, da tudi s te strani zrak nikakor ne more priti vanjo. Cedilo ali filter pa je najpomembnejši del pri maski in je to, kar so pri človeku pljuča. Vsebovati mora take sestavine, da ne dopušča za določen čas prehoda nobenemu plinu, pari in dimu, razen čistemu zraku. Zato se mora cedilo občasno izmenjavati; zaradi teh občutljivosti mask se smejo te prodajati in nabavljati samo, če so odobrene od države.

(Dalje sledi)

>GASILEC< izhaja vsakega 20. v mesecu in stane za člane letno 20 din, za čete in župe 25 din, za občine in druga oblastva ter zasebnike pa 30 din. Naročnina za inozemstvo 40 din. Posamezna številka stane 2.50 din. — List izdaja Gasilska zajednica za dravsko banovino v Ljubljani, zanjo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Urednik Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Tehnični, oziroma strokovni sestavki se objavijo šele potem, ko jih pregleda zajedničin gasilski inšpektor. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.

Tekstilna tvornica

MARKO ROSNER

Maribor

AZBESTNE OBLEKE IN PLATNO

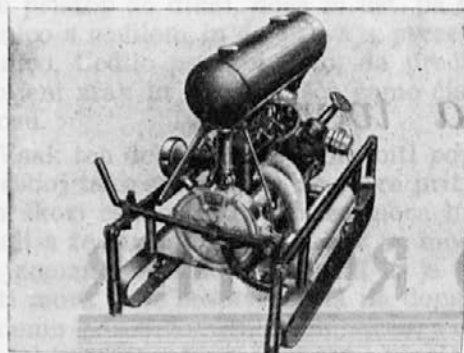
izdeluje domača tvornica

JUGOSLOVENSKO AZBEST A. D. BEOGRAD, ČUBURSKA UL. 10, POŠTNI PREDAL 268

*Edini s spričevalom Gasilske zveze kraljevine
Jugoslavije pod št. 3477 od 21. septembra 1937 l.
odobreni proizvod azbestnih oblek za vojaške in
gasilske svrhe ter prtov za gašenje požara —*

Zahtevajte brezplačne ponudbe

Gasilskim četam dajemo obleke tudi na odplačilo

SAMSA FRAN

trgovina gasilskega
orodja in potrebščin

Zagreb, Marulićev trg 12

LASTNIK

ŠIME DESPOTOVIĆ,
zastopnik prve svetovne
tovarne Magiruswerke,
Ulm na Donavi

katera edina sama izdeluje vse vrste lestev, začeni od 2 do 60 m višine, vse vrste motornih brizgalk od 14 do 120 KS, ki dajo od 400 do 3.600 l vode ali 2.000 do 10.000 l pene v minuti z 12 curki itd., s katerimi oskrbujejo ves svet. Tovarna Magirus posluje po vsem svetu, tvrdka Samsa pa posluje v naših krajih preko 30 let. Razen strojev in opreme za iste, kakor opremo za gasilce, zlasti priporočam vse vrste cevi, mask, zastav, štampiljk itd.

Gasilci, kupujte edino Magirusove najpopolnejše stroje, ki gasijo po volji z vodo ali s peno.

Blago dajem po tovarniški ceni. Zahtevajte specialne ponudbe.

Najpečji slovenski • **M E S T N A**
pupilarnovarni • **H R A N I L N I C A**
zavod • **L J U B L J A N S K A**

Stanje vlog preko din 420,000.000.—

Lastne rezerve nad din 28,650.000.—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi

Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

GASILSKE ČETE, POZOR!

*Preden si nabavite potrebne cevi. Vas vljudno vabim,
da si ogledate mojo zalogo*

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

*najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne
H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo
Cevi je preizkusila komisija gasilske zajednice Dravske
banovine v Ljubljani in nabavo istih priporoča*

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA C. 31

MARIBOR, VETRINJSKA UL. 20

CELJE, KRALJA PETRA C. 33

*VELIKA ZALOGA: Gumiranih cevi vseh vrst, gumi-
ranih spiralnih sesalnih cevi - Normalne spojke iz
Ia medenine itd. - Najnižje cene! - Zahtevajte cenik!*

SAMOPRODAJA GASILSKIH CEVI!

GASILEC!

*Če mesto ognja Ti včasih gasiš žejo,
pazi na zdravje in vedi to,
da voda zdravilna in najboljša je ta,
ki srca rdeča kot znak ima!*

*Če pa bolan si — starost se pojavi,
le RADENSKO ZDRAVILIŠČE čisto Te ozdravi!*

FRANC SWATY

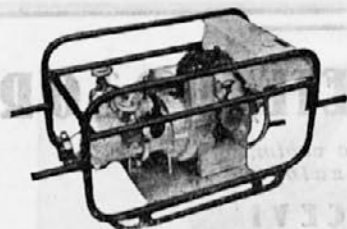
MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA 60

Osnovano 1879

Telefon: 20-58

Telegram: Swaty Maribor

*Prva jugoslovanska tovarna brusnih plošč. Tovarna umetnih
brusnih kamnov. Vsa sredstva za razno brušenje*

„SPASITELJICE“, najmodernejše patentirane brizgalne od 12, 14, 16, 18, 20, 27 i 30 HP

MOTORNE BRIZGALNE, CEVI, SPOJKE

in vse ognjegasno-tehnične potrebščine
kupite najbolje pri:

»**BE-RY**«, **M. DEŽELIĆ**

ZAGREB

GAJEVA ULICA 44 (TELEFON 23-681)

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
vlastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ul.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Juž-
noštajerska hranilnica

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.